

Derde beheerplannen van de Waalse stroomgebiedsdistricten

Bijlage 17: Gedetailleerde fiches van de derde Beheerplannen

Maas – **S**chelde – **R**ijn – **S**eine

Uitvoering van de Kaderrichtlijn Water
(2000/60/EG)

Cyclus 2022-2027

Titel	Voltooiing en volledigheid van de collectieve sanering: nieuwe kunstwerken, renovatie/upgrade van bestaande kunstwerken, volledigheid van het verzamel- en rioolnet
Onderwerp	<p>Deze maatregel heeft betrekking op investeringen in infrastructuur voor afvalwater in gebieden met collectieve sanering.</p> <p>Hij omvat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de investeringen die noodzakelijk zijn voor een "toereikende behandeling" van het opgevangen afvalwater overeenkomstig de bepalingen van artikel 7 van Richtlijn 91/271/EEG. - De renovatie van de bestaande zuiveringsinstallaties met het oog op het verbeteren van de toestand van de oppervlaktewaterlichamen - De aanvulling van de collectieve waterzuivering door de plaatsing van extra collectoren in de oppervlaktewaterlichamen met een 'collectieve waterzuivering'-risico - De voltooiing van de rioleringswerken (uitbreiding van het net) om de behandeling van huishoudelijk afvalwater te verbeteren teneinde aldus lozingen in oppervlaktewater, in grachten of rechtstreeks in de bodem (infiltratie) te voorkomen.
Motivatie	<p>Door de bouw van nieuwe installaties en de exploitatie van bestaande installaties heeft de SPGE het mogelijk gemaakt te voldoen aan de bepalingen van Richtlijn 91/271/EEG inzake het opvangen en verwerken van stedelijk afvalwater en de conformiteit van de lozingen van zuiveringsinstallaties voor agglomeraties met een capaciteit van 2.000 i.e. of meer. In die bepalingen staat dat dergelijke agglomeraties uitgerust moeten zijn met opvangnetwerken, secundaire en tertiaire verwerkingsvoorzieningen (voor agglomeraties met een capaciteit van meer dan 10.000 i.e. in kwetsbare gebieden) voor stedelijk afvalwater en worden normen opgelegd op voor het lozen van verwerkt water (qua concentratie of vermindering van de vuilvracht). Het naleven van deze richtlijn wordt beschouwd als een basismaatregel bij de uitvoering van de kaderrichtlijn water die voorziet in het bereiken van de goede toestand van de waterlichamen tegen 2027.</p> <p>Uit de door de Directie Oppervlaktewater verrichte analyse van de druk op oppervlaktewaterlichamen bleek dat 134 waterlichamen niet de goede toestand bereikten, meer bepaald wegens het ontbreken van collectieve sanering voor agglomeraties met minder dan 2000 i.e. Vertrekkend van de beschikbare gegevens is vastgesteld dat het ontbreken van collectieve sanering verantwoordelijk of mee verantwoordelijk is (samen met de autonome sanering en/of de landbouw en/of de industrie) voor het niet halen van de milieudoelstellingen.</p> <p>Het te leveren antwoord omvat de bouw van nieuwe zuiveringsinstallaties, de verbetering van de vuilvracht van bestaande zuiveringsinstallaties, maar ook de renovatie en/of verbetering van bestaande installaties.</p>
Uitvoering	<p>(1) Bepalen in welke waterlichamen het ontbreken van collectieve sanering (mee) verantwoordelijk is voor het niet bereiken van de doelstellingen en waar RWZI's van minder dan 2000 i.e. moeten worden gebouwd --> actie uitgevoerd.</p> <p>In deze waterlichamen bepalen welke agglomeraties met minder dan 2000 i.e. moeten worden behandeld (KRW-doelstelling) en welke installaties tegen 2027 zullen worden gebouwd (inclusief renovatie, volledigheid netwerk) --> actie uitgevoerd</p> <p>(2) Studies en uitvoering van saneringswerkzaamheden betreffende de in fase 2 geselecteerde agglomeraties -> OAA.</p>

Fase(n), doelgroepen en communicatiedoelstellingen		Voorlopige planning
1	Identificatie van beïnvloede waterlichamen, identificatie van prioritaire agglomeraties die moeten worden uitgerust met nieuwe RWZI's, renovatie van bestaande RWZI's, voltooiing van opvang- en drainagesystemen.	Uitgevoerd
2	Studies en uitvoering van werkzaamheden	2023-2027
Wie?	DESU / SPGE / OAA	
Partner(s)	SPGE / OAA	
Impact		
Schaal/schalen	Selectie van de waterlichamen waarop de maatregel betrekking heeft: <ul style="list-style-type: none"> - Waterlichamen waar collectieve sanering (mede)verantwoordelijk is --> 134 OWL - Volgens de vastgestelde behoefte: waterlichamen waar het ontbreken van een "passende" behandeling, de behoefte aan renovatie of de volledigheid van opvang en riolering (mede)verantwoordelijk zijn voor het niet bereiken van de goede toestand. 	
Financieringsbron	CVA	
Vereiste middelen		
Wettelijke aspecten		

Titel	Beheer van parasitair helder water in de saneringsnetwerken
Onderwerp	Deze maatregel is bedoeld om overmatige aanvoer van niet-verontreinigd helder water en regenwater in de saneringsnetwerken te verminderen/uit te schakelen en aldus het optimaal beheer van de netten en zuiveringsstations te verzekeren. Het gaat om de voortzetting van maatregel 0090_02 van de 2de BPSD. De maatregel voorziet in het doorvoeren van de door de SPGE en de OAA's ontwikkelde methodologie op de schaal van de technische bekken.
Motivatie	De methodologie die is gedefinieerd door de GEUTP (Gestion des Eaux Usées par Temps de Pluie - Beheer van regenachtig afvalwater) WG maakt het mogelijk om de uit te voeren werkzaamheden te prioriteren en alleen te starten als er een relevante kosteneffectiviteitsverhouding is. Het omvat de volgende stappen: <ol style="list-style-type: none"> 1) Bepaling van de aandachtsgebieden en kwantificering van de PCE (diagnostische studies) in het bestudeerde technische bekken; 2) Identificatie van de effecten die verband houden met de aanwezigheid van PCE's; 3) Inventarisatie van de uit te voeren maatregelen; 4) Berekenen van de kosten van de verschillende maatregelen om PCE's te elimineren; 5) Beslissen over de te nemen maatregelen op basis van een stroomschema waarin de relevantie van de maatregelen wordt gedefinieerd.
Uitvoering	De WG inzake afvalwaterbeheer bij regenweer heeft een methodologie opgesteld voor studies wanneer er parasitair helder water (PHW) in de saneringsnetwerken aanwezig is. Deze methodologie is bedoeld om de aanwezigheid van PHW in de netwerken te objectiveren en te kwantificeren en de prioriteit bij de uit te voeren interventies te bepalen, op basis van een geïntegreerde aanpak op de schaal van het technisch bekken van het zuiveringsstation. De methodologie moet nu worden toegepast in de bekken waar verdunning is vastgesteld en de werkzaamheden moeten worden uitgevoerd in volgorde van prioriteit.

Fase(n), doelgroepen en communicatiedoelstellingen		Voorlopige planning
1	Werkzaamheden om PHW uit te schakelen	2022
2	Werkzaamheden om PHW uit te schakelen	2023
3	Werkzaamheden om PHW uit te schakelen	2024
4	Werkzaamheden om PHW uit te schakelen	2025
5	Werkzaamheden om PHW uit te schakelen	2026
6	Werkzaamheden om PHW uit te schakelen	2027
Wie?	SPGE, in partnerschap en op voorstel van de OAA's	
Partner(s)	SPGE	
Impact		

Schaal/schalen	Alle technische bekken van de zuiveringsstations die vervat zijn in de OWL waarvan is vastgesteld dat ze (mee) verantwoordelijk zijn voor het niet bereiken van de milieudoelstellingen. Prioriteit voor de zuiveringsstations waar het aangevoerde afvalwater het sterkst verdund is.
Kosten	Het budget voor de uitvoering en financiering van de werkzaamheden om PCE's te elimineren wordt geraamd op 6,05 miljoen euro over de periode 2022/2027 (werkkosten + andere uitgaven). Uitsplitsing per stroomgebiedsdistrict : <ul style="list-style-type: none"> - Schelde: 0,66 miljoen euro - Maas: € 5,18 miljoen - Rijn: €0,21 miljoen - Seine: 0,00 miljoen euro
Financieringsbron	De geplande investeringen zullen worden gefinancierd volgens dezelfde regeling als voor de investeringen in riolering: <ul style="list-style-type: none"> • de SPGE zal via haar interne en/of externe financieringsbronnen een deel van de investeringen dekken; • de gemeenten zullen een deel van de investeringen voor hun rekening nemen via een participatie in het kapitaal van de SPGE (inschrijving op C-aandelen). <p>De jaarlijkse kosten (delgingsdotaties, kosten voor onderhoud van de installaties, enz.) zullen volledig worden gedekt door de reële kostprijs waterzuivering.</p>
Vereiste middelen	Reeds bestaande VTE's
Wettelijke aspecten	

Titel	In overeenstemming brengen van woningen in gebieden met individuele waterzuivering
Onderwerp	<p>Woningen in gebieden met individuele waterzuivering versneld in overeenstemming brengen door IBA-systemen te installeren in prioritair gebieden voor individuele zuivering:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het bedrag van de financiële tussenkomst voor het plaatsen van een IBA-systeem optrekken; • Gebiedsstudies verrichten in prioritair OWL waar individuele zuivering (mee) verantwoordelijk is voor het niet bereiken van de KRW-doelstellingen; • In deze gebieden het plaatsen van IBA-systemen verplichten via ministeriële besluiten "gebiedsstudie"; • Controles en sancties bij niet-naleving van de verplichtingen versterken.
Motivatie	<p>In een gebied met individuele waterzuivering geldt de verplichting dat nieuwe woningen reeds in de bouwfase worden uitgerust met een erkend IBA-systeem. Bestaande woningen daarentegen kunnen worden verplicht een IBA-systeem te plaatsen, hetzij na afloop van een gebiedsstudie (voor prioritair gebied) of van een verbouwing waardoor de vuilvracht vergroot, hetzij op vraag van de gemeente om een probleem van volkshygiëne op te lossen (R.280 van het Waterwetboek). De gebiedsstudies maken het mogelijk om, op basis van een kosten/batenanalyse, wijzigingen in een PASH aan te brengen.</p> <p>De individuele zuivering lijkt (mee) verantwoordelijk te zijn voor het niet bereiken van de goede ecologische toestand van 32 OWL.</p> <p>Om te voldoen aan de bepalingen van Richtlijn 2000/60/EG en om de doelstelling "goede toestand" in 2027 te halen, moet het plaatsen van IBA-systemen worden versterkt in de OWL met risico "individuele zuivering", door tegelijk (1) het bedrag van de financiële tussenkomst op te trekken, (2) de plaatsing van IBA-systemen te versnellen via gebiedsstudies en lokale black-points op te sporen, en (3) de controles en sancties in geval van niet-naleving te versterken.</p>
Uitvoering	Na wijziging van de wetgeving om de premiebedragen op te trekken: versnelde uitrusting van woningen in prioritair zones met IBA-systemen, door het ondertekenen van de ministeriële besluiten "gebiedsstudies" Samenwerking met de OAA, de gemeenten en het DHC om een betere controle van de betrokken woningen te garanderen.

Fase(n), doelgroepen en communicatiedoelstellingen		Voorlopige planning
1	Wijziging van de wetgeving om de bedragen van de financiële tussenkomst voor IBA-systemen (premies) te wijzigen	Gedaan (01/06/2021)
2	Gebiedsstudies in de OWL met risico "individuele waterzuivering" en opstelling van ministeriële besluiten die het plaatsen van een IBA-systeem verplichten voor elke woning in deze gebieden	2023-2027
3	Uitvoering van de maatregel volgens een aanvaardbaar tijdspad, gezien de potentiële impact van de maatregel op de burger en de reële kostprijs waterzuivering.	2023-2027
4	Controle en sanctionering door DHC/gemeente/OAA	2023-2027

Wie?	SPGE
Partner(s)	SPW-DG03-Departement Leefmilieu en Water Erkende saneringsorganen voor controle bij de plaatsing en follow-up van geplaatste IBA-systemen DHC (Departement Handhaving en Controles) Gemeenten
Impact	
Schaal/schalen	Scenario "goede toestand" Als prioritaire gebieden aangemerkte OWL met risico "individuele waterzuivering" Van de 32 OWL met risico "individuele waterzuivering" worden er 20 aangemerkt als prioritair (in de zin van het ministerieel besluit) voor het halen van de milieudoelstellingen van de KRW.
Financieringsbron	Reële kostprijs waterzuivering: dekt de kosten van de premies voor het plaatsen van nieuwe IBA-systemen die de SPGE toekent. Rechtstreekse financiële bijdrage van de huishoudens: financiert het deel van de kosten voor plaatsing van nieuwe IBA-systemen dat niet wordt gedekt door de plaatsingspremie's die de SPGE toekent. WG (vastleggingen) voor controle.
Vereiste middelen	
Wettelijke aspecten	Wijziging van het BWR "waterwetboek" om het premiebedrag in prioritaire gebieden op te trekken

Titel	Beheer van afvalwater bij regenweer, met inbegrip van het regenwater
Onderwerp	Deze maatregel is bedoeld om passende maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat de saneringsinstallaties bij regenweer (rioolstelsels en collectornetwerken, zuiverings- en pompstations, enz.) naar behoren functioneren zodat de frequentie en de intensiteit van overstorten van verdund afvalwater en de verontreiniging door afspoeling worden beperkt.
Motivatie	Het ligt voor de hand dat beter beheer van afvalwater (stedelijk, industrieel en afvloeiend water) bij regenweer zal bijdragen tot de verbetering van het ontvangende milieu, doordat de lozing van verschillende verontreinigende stoffen (macro- maar ook microverontreinigende stoffen doordat er geen onderscheid bestaat binnen saneringsnetwerken) in het milieu wordt verminderd. Plaatselijke behandeling van afvloeiend water zal zorgen voor minder belasting met verschillende verontreinigende stoffen (atmosferische afzettingen, bandenresten, enz.), die gedeeltelijk op natuurlijke wijze kunnen worden afgebroken.
Uitvoering	<p>Deze maatregel is de voortzetting van maatregel 0080_12 van de tweede BPSD, die tot doel had de kennis van het afvalwaterbeheer bij regenweer te verbeteren. Hij is bedoeld om aanbevelingen uit te voeren van de werkgroepen WG1 inzake het beheer van afstromend water vóór de saneringsnetwerken, WG2 inzake het ontwerp van de saneringsnetwerken, WG3 inzake de exploitatie van de saneringsnetwerken en WG4 inzake behandelingstechnieken voor afstromend regenwater en/of afvalwater, evenals die van de Aquawal "infiltratie" WG. Aldus omvat deze maatregel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het aannemen van wet- en regelgevende maatregelen, met name om de definities ter zake te verbeteren, de synergie tussen het Waterwetboek en het WRO te vergroten, de raadpleging van ESO voor bepaalde vergunningen te systematiseren, meer nadruk te leggen op infiltratie, enz.; • De toepassing van op de natuur gebaseerde oplossingen (NBS): met als doel gebruik te maken van de ecosysteemdiensten van bepaalde natuurlijke milieus in het kader van het regenwaterbeheer en de aanvoer van regenwater in de saneringsnetwerken te voorkomen; • Het beheer van regenwater op perceelsniveau: deze actie behelst het vastleggen van reglementering voor het beheer van regenwater op perceelsniveau, wat kan bijdragen tot de aanvulling van het grondwater en kan voorkomen dat regenwater in de saneringsnetwerken terechtkomt; • De sensibilisering van de verschillende doelgroepen: door gidsen op te stellen voor de verspreiding van goede praktijken op het gebied van afvalwaterbeheer bij regenweer, met inbegrip van regenwater, naar alle doelgroepen toe; • Monitoring van de overstorten van stormbekkens: deze actie is de voortzetting van de studie ter verbetering van de kennis van de bestaande stormbekkens (kwantificering van de lozingen van stormbekkens en aard ervan). Bedoeling is de plaatsing van meetapparatuur bij de geselecteerde stormbekkens te voltooien (debiet en vuilvracht van de lozingen), de feitelijke metingen te verrichten en een statistische analyse van de resultaten te starten om de vuilvracht van de overstorten door stormbekkens voor het hele Waalse Gewest te ramen (lopende actie). <p>Het beheer van parasitair helder water is eveneens geanalyseerd door de werkgroepen rond beheer van afvalwater bij regenweer. Het is reeds opgenomen in ontwerpmaatregel 5.</p>

Fase(n), doelgroepen en communicatiedoelstellingen		Voorlopige planning
1	Wet- en regelgevende maatregelen	2023-2024
2	Toepassing van NBS	Vanaf 2025
3	Regenwaterbeheer op perceelsniveau	2024
4	Bewustmaking van de verschillende doelgroepen	Feit
5	Monitoring van stormbekkens	In uitvoering sinds 2020
Wie?	SPGE (en ESO) in partnerschap met de SPW	
Partner(s)	SPGE, SPW	
Impact		
Schaal/schalen	Heel Wallonië	
Financieringsbron	Reële kostprijs waterzuivering voor het gedeelte "Afvalwater" en andere financiering (nader te bepalen) voor het gedeelte "Regenwater".	
Vereiste middelen	Bestaande VTE's	
Wettelijke aspecten	Meerdere wetswijzigingen zullen nodig zijn, maar die zijn in dit stadium nog niet bepaald.	

Titel	Industriële saneringskosten - Industriebelasting: Analyseren van de opportuniteit van het herevalueren van de bijdrage van de industriële sector door het herzien van de belasting
Onderwerp	In artikel 9 van de Kaderrichtlijn Water staat: "De lidstaten houden rekening met het beginsel van terugwinning van de kosten van waterdiensten." Wat de dienst sanering van afvalwater betreft, draagt de huishoudelijke sector voor meer dan 100% bij in de kosten die hij veroorzaakt, terwijl de industriële sector bijvoorbeeld slechts 27% dekt van de kosten waarmee hij de dienst belast in het Scheldedistrict, hoofdzakelijk via de heffing op de lozing van industrieel afvalwater voor bedrijven die lozen op oppervlaktewater en via de CAI (industriële saneringskosten), voor bedrijven die lozen op een openbaar zuiveringsstation. Het bedrag van deze heffing zou dus herbekeken kunnen worden om tegen 2027 het terugwinningspercentage te verhogen, overeenkomstig artikel 9, lid 2, van de richtlijn.
Motivatie	Uit de verschillende terugwinningsanalyses die de SPGE heeft verricht, blijkt dat de terugwinning van de kosten van de dienst sanering voor de industriële sector in 2007 54% bedroeg en in 2011 37%, op Waalse schaal. Deze vaststelling had onder meer geleid tot de fiscale hervorming van 12 december 2014, waarbij onder meer het bedrag van de heffing werd opgetrokken van 8,9242 euro /VE tot 13 euro /VE. Het tarief van de heffing op industrieel afvalwater is sindsdien geïndexeerd. In 2017 was het terugwinningspercentage echter slechts licht geëvolueerd, aangezien het voor Wallonië geraamd werd op 40% voor de industriële sector. Daarnaast uit het Rekenhof in zijn auditrapport in het tweede kwartaal van 2020 over de fiscale maatregelen en procedures die in het Waalse Gewest op het gebied van water ten uitvoer zijn gelegd, " <i>twijfels over het stimulerende karakter van bepaalde heffingen, waaronder de heffing op industrieel afvalwater, en over de toereikendheid ervan in verhouding tot het beginsel dat de vervuiler betaalt</i> ". Het Hof adviseert het Waalse Gewest dan ook " <i>ervoor te zorgen dat de bijdrage van alle sectoren in overeenstemming is met de naleving van het beginsel dat de vervuiler betaalt</i> ". In het kader van het uitwerken van de BPSD3 heeft de Waalse Regering de belangrijkste kwesties afgebakend ter voorbereiding van het toekomstige programma van maatregelen, waarvan nr. 7, getiteld "Verbetering van de kennis en de economische benaderingen met betrekking tot water en de verschillende vormen van watergebruik" eraan herinnert dat "de analyse van de terugwinning van kosten aan de gang is om mechanismen voor te stellen die de billijkheid van de bijdragen van de sectoren verbeteren naar gelang van het gebruik dat zij van de diensten maken en hun milieueffecten". Het voorliggend voorstel voor maatregelen beantwoordt dus aan deze verschillende vereisten.
Uitvoering	In een eerste fase komt er een actualisering van de indicatoren aan de hand waarvan een nieuw bedrag voor de belasting op lozingen van industrieel afvalwater kan worden berekend, waardoor vervolgens de impact voor de industriële sector en het terugwinningspercentage kunnen worden beoordeeld. Indien wordt vastgehouden aan het beginsel dat de kosten voor 100% moeten worden teruggewonnen, zou het tarief van de heffing moeten verdubbelen of zelfs verdrievoudigen. Er zal worden onderhandeld met de industriële sector en met de SPGE, aangezien de reële kostprijs voor industriële waterzuivering gekoppeld is aan de industriebelasting. Er kan een tijdpad worden voorgesteld om een geleidelijke verhoging van het bedrag door te voeren.

Fase(n), doelgroepen en communicatiedoelstellingen		Voorlopige planning
1	Bijwerking van de in 2007 verrichte studie waarin de belastingstelsels in de buurlanden en -regio's werden vergeleken.	Gedaan
2	Bestuderen wat de financiële impact is van het beginsel van de begrenzing van de industriële saneringskosten tot het bedrag van de heffing en nagaan of dit beginsel niet in strijd is met het beginsel van de kostenterugwinning.	2023
3	De mogelijkheid analyseren om de bijdrage van de industriële sector te herwaarderen door de belasting te herzien ("goede EP-status"-maatregel) in overleg met de betrokken sectoren	2024
4	Herzie, op basis van de opportuniteitsanalyse, indien nodig het bedrag van de belasting en/of de berekeningsmethode (maatregel "goede theoretische toestand").	2026
Wie?	SPWARNE (DSD - DIEOF) en SPGE	
Partner(s)	SPWARNE (DSD - DIEOF), SPGE, industrie (UWE en andere federaties die de heffingsplichtigen vertegenwoordigen)	
Impact		
Schaal/schalen	Bedrijven die industrieel afvalwater lozen	
Financieringsbron		
Vereiste middelen	Bijwerking van de in 2007 verrichte studie waarin de belastingstelsels in de buurlanden en -regio's werden vergeleken; Studie van de financiële impact van het beginsel van de begrenzing van de industriële saneringskosten tot het bedrag van de heffing.	
Wettelijke aspecten		

Titel	Optimalisering van de energie-efficiëntie van de waterzuiveringsinstallaties en gebruik van hernieuwbare energie
Onderwerp	Deze maatregel heeft twee doelstellingen: <ul style="list-style-type: none"> • Optimalisering van de energie-efficiëntie van afvalwaterzuiveringsinstallaties (zuiveringsstations, collectoren, pompstations): toepassing van voorzieningen/technologieën/processen om de energie-efficiëntie van afvalwaterzuiverings- en ontwateringsinstallaties te verbeteren en om hun energieverbruik te beheersen; • Gebruik van hernieuwbare energiebronnen: de productie van hernieuwbare energiebronnen in waterzuiveringsinstallaties ontwikkelen om met name aan de energiebehoeften van de watersector te voldoen.
Motivatie	Bescherming van onze natuurlijke waterreserves betekent ook dat de energie-efficiëntie van industriële waterzuiveringsprocessen moet worden verbeterd. Die energie-efficiëntie draagt immers bij aan de strijd tegen de klimaatverandering en bijgevolg aan de verbetering van de toestand van de waterlichamen.
Uitvoering	Aan de optimalisering van de energie-efficiëntie van de sector wordt voornamelijk meegewerkt door twee WG: <ul style="list-style-type: none"> • De WG hefboom 4 van de sectorale samenwerkingsverbanden, bedoeld om de energietransitie van de sector (SPGE - CILE - SWDE) te versnellen; deze WG behandelt de volgende thema's: <ul style="list-style-type: none"> > opstelling van een strategisch plan voor de energietransitie van de sector (PSE) > actieplan ter vermindering van de broeikasgasemissies van de sector tegen 2030, 2040 en 2050 > onderzoek naar de mogelijkheden voor het opzetten van gemeenschappen van hernieuwbare energie ('communautés d'énergies renouvelables', CER) <ul style="list-style-type: none"> > sluiten van energieprestatiecontracten ('contrats de performances énergétiques', CPE) > vergroening van het wagenpark > gebruik van hernieuwbare energie (HE) > energie-optimalisering van gebouwen (inclusief renovaties en auditaanbevelingen). • De WG energieboekhouding (binnen de SPGE), die werkt aan de energie-optimalisering van de waterzuiveringsprocessen, met name door het ontwikkelen van monitoring van de uitrusting om de koolstofvoetafdruk van de activiteiten te verkleinen.

Fase(n), doelgroepen en communicatiedoelstellingen		Voorlopige planning
1	opstellen van het energietransitieplan en het sectoraal actieplan voor de vermindering van de broeikasgasemissies tegen 2030 Fotovoltaïsche installaties	2021
2	studie van het potentieel voor de oprichting van CER's binnen de sector, en in samenwerking met andere entiteiten (openbare en particuliere – o.m. industriezones en gesaneerde industrieterreinen) Fotovoltaïsche installatie ontwikkeling van de energieboekhouding – uitrol	2022
3	oprichting van CER's Installatie van productie-eenheden voor HE ontwikkeling van de energieboekhouding – uitrol	2023

4	Installatie van productie-eenheden voor HE ontwikkeling van de energieboekhouding – uitrol oprichting van CER's	2024
5	installatie van een energiewinningseenheid uit zuiveringsslib bij de RWZI van Wasmuël Installatie van productie-eenheden voor HE ontwikkeling van de energieboekhouding - uitrol oprichting van CER's	2025
6	Installatie van productie-eenheden voor HE installatie van droogkassen + energiewinningseenheid bij de RWZI van Oupeye ontwikkeling van de energieboekhouding - uitrol oprichting van CER's	2026
7	Installatie van productie-eenheden voor HE ontwikkeling van de energieboekhouding - uitrol oprichting van CER's	2027
Wie?	SPGE – OAA	
Partner(s)	Openbare watersector en OAE, o.a. OAA, CILE, SWDE, SPGE	
Impact		
Schaal/schalen	Heel Wallonië	
Kosten(n)	<p>Er is een eerste beoordeling uitgevoerd van de investeringen die nodig zijn om de energietransitie in de watersector, inclusief de productie/distributie van drinkwater en de behandeling van afvalwater, te versnellen (BERGER-studie).</p> <p>Het budget voor de "energietransitie" wordt geschat op €240 miljoen tegen 2030 voor de watersector. Het deel van het budget dat wordt toegewezen aan de periode 2022/2027 wordt geschat op €150 miljoen.</p> <p>Dit is een eerste raming die geleidelijk zal worden bijgewerkt en verfijnd in de toekomstige fasen van de tenuitvoerlegging van de maatregel (oprichting van de openbare diensten voor arbeidsbemiddeling en het sectorale actieplan voor de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen, enz.)</p> <p>Op dit moment is het niet mogelijk om een precieze verdeling van het budget te bepalen tussen productie/distributie en sanitaire voorzieningen, of per stroomgebiedsdistrict.</p>	
Financieringsbron	<p>In dit stadium zijn de potentiële financieringsbronnen voor deze maatregel de volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kyoto-fonds: missie gedelegeerd door de Waalse regering aan B.E.FIN met het oog op de financiering van de verbetering van de energie-efficiëntie en de inzet van hernieuwbare energieën in de openbare watersector. Begroting: 13 miljoen euro voor de watersector (productie/distributie en sanitaire voorzieningen); - Europees herstel- en veerkrachtplan; - Financiering door de watersector: CVA en andere financieringsbronnen. 	

Vereiste middelen	Bestaande VTE's
Wettelijke aspecten	

Titel	Kennis en onderhoud van de riolen
Onderwerp	Een volledige inventaris verrichten (typering, ruiming en visueel onderzoek (endoscopie)) van de riolen om de werking ervan te verbeteren en lozing van afvalwater in oppervlakte- en grondwaterlichamen te voorkomen.
Motivatie	Het beheer van afvalwater bij regenweer is een belangrijke kwestie (zie maatregel 8), met name wanneer het gaat om occasionele verontreiniging die kan optreden tijdens hevige regenval na een lange droogte. Daarbij kunnen immers enorme regenwaterdebieten ontstaan waarin zeer veel verontreinigende stoffen zitten en die in rivier kunnen terechtkomen als de netten niet regelmatig worden onderhouden (ruiming). Gebrekkig onderhoud van het rioleringsnet leidt ook bij droog weer tot storingen.
Uitvoering	<p>Maatregelen om dit probleem op te lossen zijn reeds gedeeltelijk gestart en moeten worden veralgemeend (in de betrokken waterlichamen):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ruiming van het passief van de rioleringsnetten; • Verrichting van een inventaris en een endoscopie van de saneringsnetwerken; • (Preventieve) ruiming van de rioleringsnetten. <p>Deze maatregel is bedoeld om de lozing van afvalwater in het natuurlijk milieu te verminderen door te voorkomen dat riolen dichtslibben en de technische en waterbouwkundige kennis van de netten te verbeteren met het oog op een beter dagelijks beheer en patrimoniumbeheer.</p> <p>In sommige gevallen zal een echte diagnostische studie van het opvangnetwerk noodzakelijk zijn in waterlichamen waar de riolering (mee) verantwoordelijk is voor het niet bereiken van de goede toestand, een studie die holistisch wordt verricht (waterbouwkundige aspecten, modellering, typering en toestand van de netwerken, enz.). Zo'n studie zal de problemen kunnen benoemen en lokaliseren en de optimale oplossingen bepalen om ze op te lossen, wat tot prioritaire werkzaamheden zal leiden.</p> <p>Er moet ook worden gezorgd voor regelmatig beheer van de netten en daartoe moet gestart worden met nadenken over (technische, financiële en juridische) maatregelen.</p>

Fase(n), doelgroepen en communicatiedoelstellingen		Voorlopige planning
1	Verrichting van een netwerkinventaris, inclusief: typering van het net, ruiming en endoscopie. Oprichting van een WG voor het beheer van de rioleringsnetten	2023
2	Verrichting van de inventaris + netwerkanalyse	2023-2024
3	Verrichting van de inventaris + analyse van de toestand van het net + uitvoeren van prioritaire herstelwerkzaamheden	2024-2027
4	Oprichten van een WG voor het beheer van de rioleringsnetten	2023
Wie?	SPGE, erkende waterzuiveringsinstelling.	
Partner(s)	OAA - Gemeenten	

Impact	
Schaal/schalen	<p>Oppervlaktewaterlichamen waar de riolering kan worden beschouwd als (mee) verantwoordelijk voor het niet bereiken van de goede toestand van de waterlichamen (zie OWL opgenomen in maatregel 4). In een eerste analyse werden 94 technische bekkens in 72 OWL geïdentificeerd, voor een total lengte van +/- 4.200 km riolering.</p> <p>De criteria aan de hand waarvan de 94 prioritaire technische bekkens voor kadaster/endoscopie zijn vastgesteld:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1. 134 oppervlaktewaterlichamen waar de collectieve sanering (mede)verantwoordelijk is voor het niet bereiken van de goede toestand. • 2. Oppervlaktewaterlichamen waar het uitrustingspercentage > 80%. • 3. Stapelbelastingpercentage < 75%. <p>De kadaster-/endoscopie-operaties die in de 94 geïdentificeerde prioritaire technische bekkens zullen worden uitgevoerd, zullen het mogelijk maken om in deze prioritaire technische bekkens investeringen in de sanering/reconstructie van riolen te programmeren/uit te voeren.</p>
Financieringsbron	Reële kostprijs waterzuivering en/of andere budgettaire middelen (gewestbegroting, gemeentelijke participatie, ...)
Vereiste middelen	VTE's bij de OAA's voor het verrichten van analyses met de verzamelde gegevens
Wettelijke aspecten	Nihil

Titel	CertIBEau als hulpmiddel voor de verbetering van het beheer van afval- en regenwater
Onderwerp	Een watercertificaat voor gebouwen (CertIBEau) verplicht maken bij elke overdracht van onroerend goed en elke verbouwing van een woning.
Motivatie	<p>Een watercertificaat voor gebouwen (CertIBEau) is door een decreet van februari 2019 verplicht voor nieuwe gebouwen (juni 2021).</p> <p>Voor het gedeelte dat betrekking heeft op de afvoer en behandeling van afvalwater en regenwater, is CertIBEau bedoeld om na te gaan of woningen voldoen aan de bestaande wetgeving en zo de lozing van afvalwater in waterlichamen te beperken.</p> <p>Om een aanzienlijker effect te hebben op de verbetering van het milieu, zou een CertIBEau moeten worden opgesteld voor elke overdracht van onroerend goed en elke verbouwing van een woning.</p> <p>Er zijn immers waterlichamen waar het niet bereiken van de goede toestand geheel of ten dele te wijten is aan de waterzuivering, hoewel alle collectieve zuiveringsstations er zijn.</p> <p>Meerdere factoren kunnen deze situatie verklaren, waaronder een ontoereikend percentage van aansluitingen op de riolering en het rechtstreeks lozen van afvalwater van woningen in waterlopen of grondwater.</p> <p>In gebieden met individuele waterzuivering kan het niet bereiken van de goede toestand verband houden met het ontbreken van systemen voor individuele afvalwaterbehandeling ('systèmes d'épuration individuelle', SEI), in het bijzonder voor woningen waar een SEI verplicht is.</p> <p>Bovendien is de afvoer van regenwater door infiltratie sinds 2017 een wettelijke prioriteit, om het grondwater weer op peil te krijgen en regenwater in de riolering te beperken.</p>
Uitvoering	<p>De uitvoering van de maatregel vergt een herziening van het decreet "CertIBEau", dat zo'n certificaat momenteel alleen verplicht bij de bouw van een nieuwe woning/gebouw en dat eveneens verplicht zou moeten zijn bij de overdracht van onroerend goed.</p> <p>Vervolgens zal erop moeten worden toegezien dat de nieuwe eigenaars desgevallend het nodige doen om de aangekochte woning conform te maken.</p>

Fase(n), doelgroepen en communicatiedoelstellingen		Voorlopige planning
1	Wijziging decreet "CertIBEau" (3 lezingen + Parlement)	2023
2	Van toepassing vanaf	2025
3	Controle op de naleving van de regels	2026
Wie?	SPW / SPGE	
Partner(s)	<p>AQUAWAL en SPGE, met SPW ARNE als partner, voor het uitwerken van een aan de bevoegde minister voor te leggen voorstel van decreetwijziging.</p> <p>De SPGE voor de uitvoering van de maatregel (opleiding van certificeerders, opvolging op de maatregel, ...).</p> <p>De SPW om ervoor te zorgen dat wordt nagegaan of de woningen aan de eisen voldoen.</p>	
Impact		
Schaal/schalen	Heel Wallonië	

Financieringsbron	Het opstellen van een CertIBEau wordt betaald door de eigenaar van het goed (zoals dat voor een EPB-certificaat geldt). De koper van het goed (in geval van een eigendomsoverdracht) betaalt voor het conform maken van de woningen.
Vereiste middelen	Opleiden van voldoende certificeerders SPW: over vaststellend ambtenaren beschikken voor follow-up bij non-conformiteit
Wettelijke aspecten	Wijziging van het decreet "Waterwetboek"

Titel	Herziening van de milieuvergunningen afhankelijk van de aan de waterlichamen toegewezen milieudoelstellingen
Onderwerp	Elk bedrijf is onderhevig aan een reeks milieubeperkingen en -voorwaarden waaraan het zich moet houden. Deze worden vastgelegd in een milieuvergunning en hebben, in het bijzonder, betrekking op de lozing van afvalwater. De lozingsvoorwaarden hebben betrekking op zowel de hoeveelheden verontreinigende stoffen (uitgedrukt in concentratie of belasting) als de bijbehorende controlesystemen. De voorwaarden worden toegepast door middel van algemene, integrale of sectorale voorwaarden die soms gepaard gaan met bijzondere voorwaarden die specifiek rekening houden met het ontvangende milieu. Wanneer de waterbeschermingsmaatregelen ontoereikend of ongeschikt worden bevonden, kan de vergunning worden herzien. De milieudoelstellingen van de KRW zijn het bereiken van de "goede toestand" voor alle waterlichamen in Wallonië tegen 2027. De voorliggende maatregel draagt bij tot de verbetering van de toestand van waterlichamen die nog niet de goede toestand hebben bereikt als gevolg van industriële verontreiniging. Wanneer een vergunning wordt gewijzigd, wordt rekening gehouden met de beste beschikbare technieken (BBT) voor het bereiken van ecologisch en economisch aanvaardbare niveaus van verontreinigende stoffen.
Motivatie	De Waalse waterlichamen die de goede ecologische toestand in 2018 niet bereikten, worden onderworpen aan een analyse van de druk waaraan zij blootstaan, op basis van de waarneming van verontreinigende stoffen in de waterlopen en van de emissies door de verschillende sectoren. Deze analyse geeft aan welke van de belastende factoren (met name landbouw, sanering en industrie) de belangrijkste is/zijn die verantwoordelijk is/zijn voor het niet bereiken van de goede toestand. De analyse van deze druk is de eerste stap in de methodologie voor het herzien van de vergunningen in de maatregelen 0110_12 en 0220_02 van het SGBPII. Van de waterlichamen waarvoor was vastgesteld dat de industriële sector in significante mate verantwoordelijk was voor de verontreiniging, werd op basis van de bij de administratie aangegeven lozingen (bijvoorbeeld in het kader van de heffing op industrieel afvalwater en de EPTR-aangifte) nagegaan welke industrieën potentieel voor de verontreiniging verantwoordelijk waren. Daarnaast kan het toezicht op de ondernemingen in het kader van maatregel 18 eveneens tot gevolg hebben dat bepaalde vergunningen moeten worden herzien. Deze aanpak maakt het mogelijk rekening te houden met de verschillende emissies (industriële en niet-industriële) binnen eenzelfde waterlichaam en met de gevoeligheid daarvan, terwijl emissienormen alleen individueel betrekking hebben op een lozing zonder het waterlichaam in zijn geheel te bekijken. Deze maatregel 17 is een aanvulling op en een vervanging van maatregel 0110_12 van het SGBPII.
Uitvoering	De uitvoering van deze maatregel is gekoppeld aan de uitvoering van maatregel 19.1. De lijst van inrichtingen waarvan de vergunning zou moeten worden herzien, is uitgewerkt volgens de methodologie voor het uitvoeren van maatregelen 0110_12 en 0220_02 van het BPSDII, op basis van de analyse van de druk die is verricht voor het BPSDIII (zie hoofdstuk "6.1.4 Reductiedoelstellingen", "c. Prioritaire stoffen en prioritaire gevaarlijke stoffen" voor de methodologie). Ten slotte kunnen deze bedrijven worden onderworpen aan DHC-controle in het kader van maatregel 18 van het BPSDIII ("Versterken van de controles op de in de milieuvergunning vastgelegde voorwaarden") 1) indien nodig vóór de herziening van hun vergunning, en 2) om na te gaan of de gewijzigde voorwaarden in de herziene vergunningen worden nageleefd. In 2024 zullen bij DESu 3 nieuwe voltijdse personeelsleden moeten worden aangeworven voor de uitvoering van maatregelen 17 en 19. Zij zullen met name de nieuwe vergunningsaanvragen in behandeling kunnen nemen, zodat de ambtenaren die verantwoordelijk zijn voor de te controleren bedrijven, zich daarop kunnen toeleunen. De vergunningsherzieningen zullen plaatsvinden van 2024 tot 2027, met een jaarlijkse evaluatie van het aantal daadwerkelijk herziene vergunningen.

Fase(n), doelgroepen en communicatiedoelstellingen		Voorlopige planning
1	Bevestiging of verbetering van de in het kader van het SGBPII ontwikkelde methodologie voor de herziening van vergunningen voor de maatregelen 0110_12 en 0220_02, met het oog op de toepassing ervan op de maatregelen 17 en 19.1 van het SGBPIII	2023
2	Aanwerving van 3 ambtenaren van niveau A door DESu.	2024
3	Toepassing van de in stap 1 vermelde methodologie	2024-2027
4	Jaarlijkse evaluatie	2024-2027
5	Controle van bedrijven waarvan de vergunning is herzien, door het DHC (via maatregel 18), na de toegelaten termijn om zich in orde te stellen	2024-2027
Wie?	SPW Leefmilieu - Departement Leefmilieu en Water (DEE) – Directie Oppervlaktewater	
Partner(s)	SPW ARNE - Departement Vergunningen en Machtigingen en Departement Handhaving en Controles SPW ARNE - Departement Leefmilieu en Water - Directie Preventie van Verontreiniging SPGE, Gemeenten (bevoegde overheid in eerste aanleg) - Minister (bevoegde overheid in beroep) - UWE, industriële organisaties	
Impact		
Schaal/schalen	De waterlichamen die niet in goede toestand verkeren en waarvan de verontreiniging in belangrijke mate aan de industrie kan worden toegeschreven (vastgelegd in het kader van de methodologie).	
Financieringsbron		
Vereiste middelen	3 nieuwe VTE's van niveau A	
Wettelijke aspecten	Artikel 65 van het decreet van 11 maart 1999 betreffende de milieuvergunning activeren.	

Titel	Versterken van de controles op de in de milieuvergunning vastgelegde voorwaarden
Onderwerp	<p>Deze maatregel is bedoeld om de controle te verscherpen op lozingen van industrieel afvalwater door bedrijven die niet voldoen aan de in hun vergunningen vastgelegde lozingsvoorwaarden en waarvan is achterhaald dat zij in aanzienlijke of potentieel aanzienlijke mate verantwoordelijk zijn voor het niet bereiken van de goede toestand van hun waterlichaam en/of waarvoor een betere typering van de lozingen gewenst is. Deze maatregel is ook bedoeld om na te gaan en te controleren of de wijzigingen in de lozingsvoorwaarden die bij de herziening van de vergunningen overeenkomstig de maatregelen 17 en 19.1 worden opgelegd, naar behoren worden uitgevoerd. Hij maakt het bovendien mogelijk meer kennis te vergaren over amper getypeerde lozingen en daardoor, indien nodig, zich beter toe te spitsen op bedrijven die via maatregel 17 en 19.1 aan een herziening van de vergunning kunnen worden onderworpen. In voorkomend geval kan de maatregel leiden tot een herziening van de milieuvergunning van de gecontroleerde ondernemingen (in het kader van maatregel 17 en 19.1). Deze maatregel draagt bij tot het verbeteren van de toestand van de waterlichamen door de koppeling met maatregel 17 en 19.1, tot het verscherpen van de controles en het toezicht na herziening van de vergunning, en tot meer kennis over lozingen van industrieel afvalwater. De keuze van te controleren ondernemingen kan worden gemaakt op basis van meerdere (niet exclusieve) criteria:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ondernemingen waarvan is vastgesteld dat zij de verplichtingen inzake lozingen van industrieel afvalwater in hun vergunning niet naleven; 2. Ondernemingen waarvan de vergunning onlangs is herzien en waarvan (na de termijn die ze kregen om zich conform te maken) moet worden nagegaan of de opgelegde voorwaarden in de nieuwe vergunning correct worden nageleefd (in samenhang met maatregel 17); 3. Ondernemingen waarvan bij de analyse van de druk door microverontreinigers en de emissie-inventaris (MKN) is vastgesteld dat zij in aanzienlijke hoeveelheden bepaalde stoffen die door hun vergunning niet zijn toegestaan of prioritair stoffen lozen (in samenhang met maatregel 19.1); 4. Ondernemingen waarvan bij de analyse van de belastende factoren en de emissie-inventaris is vastgesteld dat zij een bijzondere impact hebben op problematische waterlichamen (maatregelen 17 en 19.1); 5. Ondernemingen waarvoor weinig informatie beschikbaar is over hun lozingen (niet-IPPC en/of in een eenvoudige formule voor de heffing op industriële afvalwaterlozingen) maar die mogelijk een impact hebben op problematische waterlichamen (voortzetting van maatregel 0120_12 van het BPSD2); 6. Ondernemingen waarvan de vergunde lozingen veel omvangrijker zijn dan de aangegeven lozingen, en die een impact zouden hebben op hun waterlichaam indien ze zouden lozen overeenkomstig hun vergunningsvoorwaarden; 7. Ondernemingen waarvan men best de aangiften voor de heffing op industrieel afvalwater en/of in het EPTR-register controleert; 8. Ondernemingen waarbij men best de kwaliteit van het afvloeiend water controleert; 9. Ondernemingen waarbij zou moeten worden nagegaan waar ze precies lozen; 10. Vast bezoek aan alle ondernemingen met industriële lozingen, om de 6 jaar.
Motivatie	<p>De inspectie van industriële afvalwaterlozingen wordt opgelegd door het Waterwetboek en de Europese richtlijn inzake milieukwaliteitsnormen.</p> <p>Bovendien zijn twee aandachtspunten van het openbaar onderzoek van het BPSD3, dat plaatsvond tussen 2 november 2022 en 2 mei 2023, aangemerkt als prioritair thema's voor Wallonië: punt 4 ("Het toezicht op de wetgeving en de middelen ter bestrijding van verontreiniging verbeteren"), dat was onderverdeeld in verschillende thema's, waaronder "de naleving van de milieuvergunning waarborgen" en "voorzien in de juridische, personele en technische middelen om een doeltreffend toezicht te garanderen"; en punt 1 ("De bestrijding van ad-hocbronnen en diffuse bronnen van verontreiniging opvoeren"), met in het bijzonder "de bestrijding van ad-hocverontreiniging voortzetten".</p>

Uitvoering	<p>De eerste stap in de werkzaamheden zal erin bestaan het aantal uit te voeren controles te evalueren. Zodra het aantal te controleren ondernemingen bekend is, zal het mogelijk zijn te schatten hoeveel personeelsleden nodig zijn om het werk te verrichten en dus over te gaan tot de aanwerving van personeel binnen het DHC.</p> <p>De ambtenaren die in het kader van deze maatregel zullen werken, zullen worden samengebracht in een binnen het DHC op te richten cel "KRW", die zich zal toespitsen op de inspectie van probleembedrijven in het kader van de KRW. Deze cel krijgt drie jaar de tijd (2024 tot en met 2027) om de controles te verrichten. De verzamelde gegevens zullen aan DESu worden doorgegeven zodra ze bekend zijn en jaarlijks zal een evaluatie van de vorderingen worden gemaakt.</p>
-------------------	--

Fase(n), doelgroepen en communicatiedoelstellingen		Voorlopige planning
1	Raming van het aantal door het DHC uit te voeren controles. Deze fase zal parallel met de uitvoering van de methodologie van de maatregelen 17 en 19.1 gebeuren.	2023
2	Aanwerving van één ambtenaar per Directie buitendienst van het DHC (Charleroi, Luik, Bergen, Namen-Luxemburg), dus 4,5 ambtenaren. Oprichting van een cel KRW binnen het DHC waarin deze 4,5 ambtenaren worden samengebracht en die samenwerkt met DESu	2023-2024
3	Jaarlijkse (her)evaluatie van de lijsten van te controleren bedrijven door DESu en verzending van de lijst naar het DHC	2024 - 2027
4	Controle van ondernemingen door het DHC	2024 - 2027
5	Toezening van de resultaten van het DHC aan DESu: de resultaten van de controles zullen aan DESu worden toegezonden zodra zij beschikbaar zijn. Eenmaal per jaar zal een voortgangsevaluatie worden uitgevoerd, met name om na te gaan of alle uitgevoerde inspecties wel zijn doorgegeven.	2024 - 2027
6	Evaluatie	2024 - 2027
Wie?	Actie 1 en 6: SPW ARNE - DEE - Directie Oppervlaktewater Acties 2-5: SPW ARNE – DHC	
Partner(s)	SPW ARNE - Departement Handhaving en Controles	
Impact		
Schaal/schalen	Heel Wallonië	
Financieringsbron		
Vereiste middelen	4,5 nieuwe VTE's van niveau A Oprichting van een cel KRW binnen het DHC	
Wettelijke aspecten	Artikel D. 160 van Boek II van het Milieuwetboek, dat het Waterwetboek inhoudt Artikel 61 en volgende van het decreet van 11 maart 1999 betreffende de milieuvergunning	

Titel	Vermindering van microverontreinigende stoffen van ad-hocorsprong
Onderwerp	Deze maatregel is bedoeld om een actieplan uit te werken voor het verminderen of uitschakelen van specifieke verontreinigende stoffen (SPEC), prioritair stoffen (SP) en prioritair gevaarlijke stoffen (SDP) waarvan de emissies naar oppervlaktewateren gelokaliseerd zijn en worden aangemerkt als afkomstig uit ad-hocbronnen, d.w.z. dat zij het gevolg zijn van directe of indirecte lozingen via zuiveringsstations en industriële lozingen. Deze fiche 19.1 omvat de maatregelen die verband houden met ad-hocverontreinigingen en wordt aangevuld door fiche 19.2 die betrekking heeft op diffuse verontreiniging.
Motivatie	<p>Op basis van de toestand van de oppervlaktewaterlichamen (OWL) in 2018 bereikt een derde ervan niet de goede toestand indien geen rekening wordt gehouden met de alomtegenwoordige PBT's (100% indien dat wel het geval is).</p> <p>De inventarisatie van de lozingen van microverontreinigende stoffen in de Waalse oppervlaktewateren heeft de aanwezigheid van meerdere categorieën microverontreinigende stoffen in problematische concentraties aan het licht gebracht: polycyclische aromatische koolwaterstoffen, metalen, pesticiden en andere verontreinigende organische stoffen. Monitoringanalyses, onderzoekscontroles en lozingscontroles maken het mogelijk puntbronlozingen te identificeren waarvoor actie moet worden ondernomen om enerzijds de goede toestand van de OWL te bereiken en anderzijds de emissies van SP te verminderen, ongeacht de toestand, en de emissies van SDP geleidelijk te uit te schakelen (nullozing). Om de door de EU opgelegde doelstellingen te bereiken beschikt de stroomgebiedautoriteit over regelgevende instrumenten, waarvan de keuze wordt bepaald naar gelang van het koppel sector/stof (herziening van vergunningen op de schaal van het waterlichaam (zie maatregelfiche 17), toevoeging van MKN-stoffen aan de bijzondere vergunningsvoorwaarden, herziening van de sectorale voorwaarden (zie maatregelfiche 20), of een besluit van de Waalse regering om alle lozingen van een bepaalde SDP te verbieden).</p> <p>In aanvulling zal een werkgroep worden ingesteld om de doelstellingen te bepalen die gedurende de gehele levenscyclus (productie, verbruik, verwijdering) van deze micro-verontreinigende stoffen moeten worden nagestreefd.</p>
Uitvoering	<p>Ons actieplan omvat in eerste instantie een herziening van de vergunningen geval per geval, waarvoor een eerste raming van de kosten moet worden gevalideerd en verfijnd, rekening houdend met de specifieke kenmerken van elk werkterrein. Bovendien zal daartoe een werkgroep worden opgericht om de doelstellingen vast te stellen die gedurende de gehele levenscyclus (productie, consumptie, verwijdering) van deze microverontreinigingen moeten worden nagestreefd. Bij die herzieningen zal de toegestane lozingsdrempel worden aangepast, rekening houdend met het soort stof (SP/SDP/SPEC), met de relevantie van de maatregel in vergelijking met de bijdrage van diffuse bronnen, met de beste beschikbare technieken en met de vastgelegde milieudoelstelling. In dit stadium moeten 298 vergunningen worden herzien, als volgt verdeeld:</p> <p>38 vergunningen moeten worden herzien wegens overschrijding van de MKN-drempelwaarden in het OWL (aanzienlijke bijdrage van de onderneming aan het niet bereiken van de goede toestand, SDP uitgezonderd; schaal: OWL)</p> <p>10 OWL worden gedeclasseerd voor arseen, chroom, lood, nikkel of zink en 8 vergunningen moeten worden herzien om de toestand van 4 OWL te verbeteren. Voor de overige 6 OWL zijn studies aan de gang om mogelijke puntvormige emissiebronnen af te zonderen en het aandeel van de geochemische achtergrond te bepalen.</p> <p>1 OWL wordt gedeclasseerd voor cybutyrine, 13 voor vrije cyaniden en 6 voor vinylchloride. Een deel van deze declasseringen houdt verband met vastgestelde emissies uit puntbronnen die nopen tot herzieningen van vergunningen. In sommige OWL is de oorsprong in dit stadium onbekend. Voor deze 3 stoffen zullen in de betrokken OWL bijgevolg 13 aanvullende studies van stof/OWL-koppels worden verricht voordat de maatregelen tot vermindering worden doorgevoerd. Tot deze studies kunnen de actualisering van emissiegegevens, een onderzoekscontrole, bibliografisch onderzoek enz. behoren.</p>

	<p>19 vergunningen moeten worden herzien voor fluorantheen, wat zou moeten leiden tot een verbetering van de toestand van 7 OWL. Dan zijn er nog 29 OWL waarin geen enkele vergunning met aanzienlijke emissie van fluorantheen is opgetekend. Deze stof is namelijk hoofdzakelijk afkomstig van diffuse bronnen en zal hoofdzakelijk via maatregel 19.2 worden behandeld.</p> <p>145 vergunningen moeten worden herzien bij wijze van aanvulling op de vergunningen die tot declassering leiden, teneinde de emissies van SP te verminderen (schaal: stroomgebiedsdistrict)</p> <p>Een bijkomende reeks vergunningen zal worden herzien om de emissies van prioritare stoffen met 20% te verminderen in het hele stroomgebiedsdistrict. De belangrijkste lozers van prioritare stoffen zullen op SD-niveau een inspanning moeten leveren om deze doelstelling te bereiken. Het SD van de Maas is het meest betrokken bij deze submaatregel (101 ondernemingen).</p> <p>115 bijkomende vergunningen moeten worden herzien om de emissies van SDP te stoppen (al dan niet tot declassering leidend; schaal: Wallonië)</p> <p>Stoffen waarvoor de goede chemische toestand nog niet is bereikt, zijn onder meer cadmium, DEHP, 4-nonylfenol, kwik, C10-C13-chlooralkanen en tributyltinkation, die in de MKN-richtlijn als SDP zijn ingedeeld. Bovendien laten veel vergunningen het lozen van SDP in Wallonië toe, zonder te leiden tot de slechte toestand van het betrokken OWL. De MKN-richtlijn schrijft de stopzetting of geleidelijke beëindiging van lozingen, emissies en verliezen van SDP voor. In eerste instantie zijn wij zinnens actie te ondernemen tegen bedrijven die SDP lozen in concentraties die boven de MKN-drempelwaarden liggen en rechtstreeks in de OWL terechtkomen; het gaat om ongeveer 115 vergunningen. Deze lijst zal geleidelijk worden vervolledigd naarmate de databank wordt bijgewerkt en elke nieuwe emissie zal worden verboden, waarschijnlijk via de bekendmaking van een besluit van de Waalse Regering.</p> <p>Wij verwijzen naar maatregelfiche 17 voor de uitvoering van de herzieningen van vergunningen.</p>
--	---

Fase(n), doelgroepen en communicatiedoelstellingen		Voorlopige planning
1	Aanvullend onderzoek	2023-2024
2	Herziening van de vergunningen of zelfs van de sectorale voorwaarden (zie maatregel 17 en 20)	2024-2027
3	Regelgeving betreffende nullozing	2025-2027
Wie?	SPW ARNE - DEE - Directie Oppervlaktewater	
Partner(s)	ISSeP (Institut scientifique de service public, Openbaar wetenschappelijk instituut) SPW ARNE - Departement Vergunningen en Machtigingen en Departement Handhaving en Controles SPW ARNE - Departement Leefmilieu en Water - Directie Preventie van Verontreiniging SPGE, Gemeenten (bevoegde overheid in eerste aanleg) - Minister (bevoegde overheid in beroep) - UWE, industriële organisaties	
Impact		
Schaal/schalen	Wallonië, stroomgebiedsdistrict, OWL, activiteitensector, bedrijf	

Financieringsbron	Bestuur: Subsidie van de Waalse Regering aan het ISSeP (studies SPW) Controles: zie maatregelfiche 18 Herzieningen van vergunningen: zie maatregelfiche 17 Herzieningen van sectorale voorwaarden: zie maatregelfiche 20 Industrieën: Investerings van de industriesector in afwerkingsbehandelingen
Vereiste middelen	Studiekosten (ISSeP, DESu): Waalse subsidie en coördinatie door de DESu met bestaande en onder maatregel 17 geplande VTE's Aanvullende herziening van wetgeving (en/of publicatie van een BWR inzake SDP-emissies) met bestaande VTE's Belangrijke investeringen van de industriesector
Wettelijke aspecten	Kaderrichtlijn Water, MKN-richtlijnen, zie maatregelfiche 17 en 20

Titel	Vermindering van de microverontreinigende stoffen - oorsprong van de diffuse emissies
Onderwerp	Deze maatregel is bedoeld om een actieplan uit te werken voor het verminderen of uitschakelen van specifieke verontreinigende stoffen en prioritair of gevaarlijk prioritair stoffen waarvan de emissies in oppervlaktewater als diffuus worden aangemerkt, d.w.z. dat zij het gevolg zijn van mechanismen (atmosferische depositie, bodem- of wegdekerosie of combinaties van verschillende bronnen) die weliswaar geïdentificeerd zijn maar waarvan de exacte emissielocaties moeilijk te bepalen zijn.
Motivatie	<p>Op basis van de inventaris van de micropolluenten die in Waalse oppervlaktewateren worden geloosd (WEISS-model), kon de oorsprong van de aanwezigheid van bepaalde specifieke verontreinigende stoffen of bepaalde prioritair en gevaarlijk prioritair stoffen worden vastgesteld via de route waarlangs ze in het oppervlaktewater terechtkomen.</p> <p>Er is vastgesteld dat de achteruitgang van de ecologische en chemische toestand van de Waalse oppervlaktewaterlichamen in het bijzonder het gevolg is van de aanwezigheid van de volgende verbindingen: PAK's (benzo(a)pyreen, benzo(b)fluorantheen, benzo(k)fluorantheen, benzo(g,h,i)peryleen, fluorantheen), zware metalen (cadmium, nikkel, chroom, zink), pesticiden (cypermetrine, chloorpyrifos, isoproturon, linuron) of andere (di(2-ethylhexyl)ftalaat, gebromeerde difenylethers [PBDE]). Afhankelijk van het type stof, de bronnen ervan en de huidige stand van de kennis worden verschillende acties voorgesteld. Maatregel 19.2 spitst zich toe op micropolluenten waarvan de emissiebronnen dus diffuus zijn, d.w.z. van atmosferische oorsprong, het gevolg van afspoeling van regenwater op verontreinigde oppervlakken of van huishoudelijk afvalwater dat rechtstreeks geloosd wordt of van water afkomstig uit de landbouw. Deze maatregel is een aanvulling op maatregel 19.1 van het BPSDIII, die betrekking heeft op emissies uit puntvormige bronnen.</p>
Uitvoering	<p>Rekening houdend met de diffuse oorsprong van de emissie van deze verschillende micropolluenten in de Waalse oppervlaktewateren, zal het plan ter vermindering ervan steunen op de volgende acties:</p> <p>(i) Micropolluenten van atmosferische oorsprong (PAK's): WG met het AWAC: verbetering van de kennis over de uitwisseling van micropolluenten tussen lucht en water (plan ter vermindering van PAK-stoffen, in het Lucht-Klimaat-Energieplan (LKEP)).</p> <p>(ii) Micropolluenten in rechtstreeks geloosd huishoudelijk afvalwater (individueel zuiveringstelsel): oorsprong mogelijk gekoppeld aan het gebruik van huishoudelijke producten of bekledingen (gebromeerde difenylethers, ftalaten, fluorantheen): besprekingen opstarten met de federale en Europese autoriteiten om na te denken over het in de handel brengen van huishoudelijke producten die uit deze problematische stoffen bestaan (doelstelling: vermindering aan de bron)</p> <p>(iii) Micropolluenten in afvloeiend water: WG met SPW MI: meer kennis over de samenstelling van afvloeiend water en slib van stormbekkens die met de infrastructuur in verbinding staan. Betrokken micropolluenten die verband houden met bouw- of bekledingsmaterialen (Zn, Cr, PAK's, fluorantheen, ...), emissies van uitlaten (PAK's). De verbetering van het beheer van afvloeiend water bij regenweer is opgenomen in maatregel 8.</p> <p>(iv) Minder micropolluenten van het type pesticiden: minder pesticiden via het PWRP (Waals plan ter vermindering van het gebruik van pesticiden, maatregel 32), aanleg van begroeide stroken langs waterlopen (maatregel 29), ontwikkeling van de biologische landbouw (maatregel 26) en minder minerale landbouwmeststoffen die zware metalen (Cd, Ni, Hg) bevatten (maatregel 23), minder toevoer van pesticiden en meststoffen bij risicoteelten (maatregel 28), aanpassing van de controles in de landbouw (maatregel 30)</p> <p>(v) Vergroting van de kennis: inzicht in de mechanismen waardoor micropolluenten overgaan van het aquatisch milieu naar de biota die het bevolken: bibliografische studie betreffende het probleem van de overdracht van micropolluenten tussen verschillende milieus (water/biota/sedimenten).</p>

Fase(n), doelgroepen en communicatiedoelstellingen		Voorlopige planning
1	Oprichting van de WG's SPW ARNE / AWAC (actie (i)) en SPW ARNE / SPW MI (actie (iii)); besprekingen met de federale en Europese autoriteiten over de problematiek van de gebromeerde difenylethers, ftalaten, fluorantheen (actie ii)	2023
2	Vergroting van de kennis: start van de verschillende geplande studies (acties (i), (iii) en (v))	2024 - 2025
3	Analyse van de resultaten van de studies (acties (i), (iii) en (v))	2025 - 2026
4	Uitvoering van de maatregelen (acties (i) tot en met (v))	2023 - 2027
Wie?	SPW ARNE - DEE - Direction des Eaux de Surface + operatoren van de andere betroffen maatregelfiches	
Partner(s)	ISSeP (wetenschappelijk instituut voor de openbare dienst) - AWAC (Waals agentschap voor lucht en klimaat) - SPW MI (Mobiliteit en Infrastructuur)	
Impact		
Schaal/schalen	Wallonië – België / Europese Unie (problemen van verontreiniging van atmosferische oorsprong, door objecten en huishoudelijke producten)	
Financieringsbron	Waals Gewest Bronnen voor de acties gekoppeld aan andere maatregelen: zie desbetreffende maatregelfiches	
Vereiste middelen	Bestaande VTE's / Bijkomende studiekosten (deels gebaseerd op de jaarlijkse toelage van het ISSeP)	
Wettelijke aspecten		

Titel	Formulering of herziening van sectorale voorwaarden
Onderwerp	<p>Elk bedrijf is onderhevig aan een reeks milieubeperkingen en -voorwaarden waaraan het zich moet houden. Deze worden vastgelegd in een milieuvergunning en hebben, in het bijzonder, betrekking op de lozing van afvalwater. De lozingsvoorwaarden hebben betrekking op zowel de hoeveelheden verontreinigende stoffen (uitgedrukt in concentratie of belasting) als de bijbehorende controlesystemen. Het decreet van 11/3/99 betreffende de milieuvergunning bepaalt dat het mogelijk is sectorale normen op te stellen die van toepassing zijn op de installaties en activiteiten van een territoriale economische sector of van een sector waar rekening moet worden gehouden met een specifiek risico voor het milieu. Deze normen moeten gebaseerd zijn op de beste beschikbare technieken en moeten worden bijgewerkt naarmate deze technieken evolueren.</p> <p>De maatregel voorziet in de herziening of de invoering van nieuwe sectorale voorwaarden voor (1) sectoren die als bijzonder verontreinigend zijn aangemerkt, hetzij door de omvang van de lozingen, hetzij door het aantal bedrijven dat betrokken is bij het niet bereiken van de goede toestand, of (2) sectoren die een belangrijke bron van verontreiniging zouden kunnen worden doordat er vergunningen bestaan die emissiewaarden toelaten die veel hoger zijn dan de feitelijk waargenomen emissies.</p>
Motivatie	<p>In het kader van de KRW zijn er twee gevallen waarin het interessanter kan zijn de sectorale voorwaarden te herzien of nieuwe in te voeren dan de vergunningen voor bedrijven te wijzigen. Enerzijds wanneer uit de analyse van de druk blijkt dat bepaalde industriële sectoren overheersen wat de hoeveelheden jaarlijkse emissies betreft. Anderzijds duiken bepaalde sectoren herhaaldelijk op wanneer wordt bekeken welke bedrijven een aanzienlijke verantwoordelijkheid dragen voor het niet bereiken van de goede toestand van het waterlichaam. Ten slotte zal de aandacht ook gaan naar de sectoren waar de vergunningen emissiewaarden in de lozingen toestaan die herhaaldelijk veel hoger liggen dan de werkelijke emissies die in de lozingen worden vastgesteld, sectoren die dus dreigen verantwoordelijk te worden voor de achteruitgang van de waterlichamen mochten de bedrijven in deze sector meer lozen, zelfs binnen de waarden die hun vergunning toelaat. De invoering of herziening van sectorale voorwaarden zal de concurrentievervalsing tussen bedrijven in dezelfde sector verminderen en tevens leiden tot een grotere bewustwording van hun invloed op het beschikbare water. De herziening of invoering van sectorale voorwaarden heeft als voordeel dat 1) de billijkheid binnen een sector wordt gewaarborgd en 2) het aantal vergunningen dat moet worden herzien beperkt blijft.</p>
Uitvoering	Nadat is bepaald voor welke sectoren de sectorale voorwaarden in het kader van de KRW vatbaar zijn voor herziening/invoering, zal een programma worden opgesteld om ze uit te werken. Vervolgens zullen de procedures voor de herziening/invoering van de sectorale voorwaarden worden gestart en daarna worden gevolgd tot ze tot een goed einde zijn gebracht.

Fase(n), doelgroepen en communicatiedoelstellingen		Voorlopige planning
1	Bepalen voor welke sectoren tegen 2025 een herziening/invoering van sectorale voorwaarden mogelijk is: welke zijn enerzijds, op basis van de analyse van de druk, de grote bedrijven qua lozingen, en welke zijn anderzijds de sectoren waarin meerdere bedrijven actief zijn onder degene die bij de analyse van de druk zijn geïdentificeerd als potentieel verantwoordelijk voor het niet bereiken van de goede toestand.	2024
2	Selectie van de sectorale voorwaarden die bij voorrang moeten worden herzien en/of ingevoerd voor de KRW. Bij deze keuze kan eventueel rekening worden gehouden met de planning voor het herzien van de referentiedocumenten over de BBT's die van toepassing zijn op de IED/IPPC-inrichtingen.	2024

3	Aanwerving van ambtenaren binnen DESu	2024
4	Start en follow-up van de herziening en/of invoering van de sectorale voorwaarden.	2025 - 2026
Wie?	SPW ARNE - DEE - Directie Oppervlaktewater	
Partner(s)	SPW ARNE - Departement Leefmilieu en Water - Directie Preventie van Verontreiniging UWE, industriële organisaties	
Impact		
Schaal/schalen	Heel Wallonië voor de sectoren die op deze schaal doorwegen en de waterlichamen waarvan het bereiken van de goede toestand wordt belemmerd door de betreffende industriële sectoren.	
Financieringsbron		
Vereiste middelen	1 nieuwe VTE van niveau A	
Wettelijke aspecten	Nieuwe sectorale voorwaarden via BWR	

Titel	Vermindering van de verontreiniging van de grondwaterlichamen die het grootste risico lopen of het meest zijn aangetast door industriële, accidentele en historische ad-hocverontreinigingen
Onderwerp	Sinds de invoering van het decreet betreffende bodembeheer en bodemsanering verplicht dat decreet steeds meer tot bodemsaneringen die een component "grondwatersanering" omvatten. Het DESo (Directoraat Grondwater) wordt bij het beslissingsproces betrokken door advies te geven over de studies en/of over de gehanteerde saneringsprocedures wanneer ze betrekking hebben op grondwater. Door deze adviezen systematisch en voortdurend in te voeren is men almaar beter in staat rekening te houden met de kennis die deze dossiers opleveren om het niveau van de beperkingen die men voor toekomstige verontreiniging oplegt, doelgericht en gedoseerd vast te leggen. Men zal rekening kunnen houden met de huidige toestand van het betrokken waterlichaam of met de specifieke gevoeligheid ervan voor accidentele en industriële verontreiniging. Tegelijkertijd vertrouwt het DESo een technische ondersteuningsopdracht toe aan publieke partners (ISSEp-SPAQUE) om de leemte in het bodemdecreet op te vullen wanneer verontreiniging wordt aangetroffen in een watertafel, en meestal in het bijzonder in een waterwinningsgebied, en de veroorzaker onbekend is. Zonder veroorzaker is er geen mogelijkheid om via dit decreet een dossier te onderzoeken. Deze ondersteuningsopdracht bestaat erin met overheidsmiddelen de eerste onderzoeken te verrichten om de bron van de verontreiniging op te sporen en in een later stadium een bodemdecreetdossier tegen de veroorzaker te kunnen behandelen.
Motivatie	Van verscheidene waterlichamen is vastgesteld dat ze risico lopen in het licht van historische, accidentele en industriële verontreiniging. Twee daarvan (RWE033 en RWM073) verkeren in slechte staat vanwege redenen of parameters die ten minste gedeeltelijk verband houden met deze oorsprong.
Uitvoering	<p>De uitvoering van de maatregel omvat twee werkpistes, de ene intern, binnen het directoraat grondwater, de andere extern (ISSEp en/of SPAQuE) maar onder toezicht van hetzelfde directoraat.</p> <ol style="list-style-type: none"> Binnen de SPW (DEE-DESo cel "bodemdecreet") <ul style="list-style-type: none"> Het DAS (directoraat bodemsanering) en het DHC blijven adviseren in het kader van dossiers van accidentele of historische verontreiniging die worden behandeld in het kader van de spoedprocedure of de procedure "bodemdecreet", en daarbij steeds beter rekening houden met de eerder verworven kennis over de specifieke gevoeligheid van grondwaterlichamen voor deze verontreiniging Het invoeren en verwerken van gegevens over deze adviezen voortzetten met als doel de risicofactoren en gevoeligheidsindicatoren bij te werken naarmate meer informatie ter zake beschikbaar wordt Een kader scheppen voor de technische ondersteuningsopdracht inzake "weesverontreiniging door een geïdentificeerde veroorzaker" en de financiering ervan bestendigen Door een externe dienstverlener van algemeen belang, gedekt door een opdracht onder toezicht van het DESo <p>Onderzoekscontroles verrichten (boren van piëzometers, bemonstering voor analyse en opstelling van interpretatieve rapporten) om het verband tussen bepaalde in het grondwater aangetroffen verontreinigingen en de vermeende veroorzaker ervan te traceren. Het actieprogramma zal regelmatig worden bijgewerkt, afhankelijk van de toevoer en de omvang van dergelijke dossiers. De modaliteiten voor het verrichten van deze onderzoekscontroles zullen geleidelijk worden vastgelegd, via een stuurcomité.</p>

Fase(n), doelgroepen en communicatiedoelstellingen		Voorlopige planning
1	De maatregel is niet echt in fasen onderverdeeld, maar moet veeleer worden gezien als een actieprogramma dat voortdurend wordt bijgewerkt naar gelang van de binnenkomende dossiers en dat vrij lang zou moeten lopen (ten minste 5 tot 10 jaar)	5 tot 10 jaar
Wie?	SPW ARNE - Departement Leefmilieu en Water (DEE) – Directoraat Oppervlaktewater	
Partner(s)	SPW ARNE - Directoraten bodemsanering en bodembescherming en departement handhaving en controle voor de omkadering van saneringsdossiers "Bodemdecreet" ISSeP en/of SPAquE voor de onderzoekscontroles	
Impact		
Schaal/schalen	Heel Wallonië	
Financieringsbron	De eerste opdracht, die een jaar heeft geduurd, is gefinancierd door het waterbeschermingsfonds, en het is mogelijk er een meer terugkerende of permanente opdracht van te maken via deze zelfde financieringsbron.	
Vereiste middelen		
Wettelijke aspecten		

Titel	Het ruimtelijkeordeningsbeleid beter afstemmen op het waterbeheer: de inplanting van zones en bedrijven afhankelijk maken van de milieudoelstellingen van de KRW
Onderwerp	<p>Deze maatregel is erop gericht bij beslissingen inzake ruimtelijke ordening beter rekening te houden met de doelstellingen en uitvoeringsmaatregelen van de KRW. Meer specifiek is het doel te voorkomen dat bepaalde milieudoelstellingen voor waterlichamen in het gedrang komen, door de integratie van de KRW-beginselen in de procedures voor diverse regelingen, vergunningen en andere door het WRO ingevoerde instrumenten te verbeteren.</p> <p>Dit zou inhouden dat aan de projectleiders en de bevoegde autoriteiten instrumenten, gidsen, gegevens of voldoende nauwkeurige indicatoren worden verstrekt die in het kader van het SGBP3 zullen worden ontwikkeld (verspreiding van nauwkeuriger verslagen of informatie over de waterlichamen, analyses van de druk op deze waterlichamen, aangepast aan de schaal van het plan, de regeling of het project, validering van de verenigbaarheid van het gebruik of het geplande gebruik van de grond met de doelstellingen en milieumaatregelen van de KRW). Doel is dus de processen voor ruimtelijke planning of voor het verlenen van vergunningen te verbeteren door een betere omschrijving van de maatregelen, voorwaarden of stedenbouwkundige lasten die gekoppeld zijn aan de ontwikkeling van activiteiten waarvan de impact op lange termijn de kwaliteit van een waterlichaam kan aantasten (of afbreuk kan doen aan de reeds gedane inspanningen om de "goede toestand" te bereiken).</p>
Motivatie	<p>Aangezien de hoofddoelstelling van de KWR erin bestaat de "goede toestand" van de oppervlakte- en grondwaterlichamen te bereiken, impliceert de uitvoering ervan onvermijdelijk een daling van de antropogene druk op de watervoorraden. Het gaat er dus om bepaalde huidige aftakelingen van de toestand van de waterlichamen (ongeacht of zij reeds een "goede toestand" hebben bereikt dan wel in een minder goede toestand verkeren) niet erger te maken, met name door bepaalde stromen van verontreinigende stoffen die erin terecht zouden kunnen komen te beperken of door het reguleren van onttrekkingen die gevolgen hebben voor het grondwater of de rivierstromen. Ook gaat het erom bepaalde stedenbouwkundige keuzes of territoriale programma's te vermijden die niet al te opportuun zijn omdat ze op termijn zouden leiden tot een te grote toename van de druk op deze waterlichamen.</p> <p>Deze maatregel heeft bijgevolg tot doel de KRW-beginselen beter in acht te nemen bij het ruimtelijk ontwikkelingsbeleid, via een fijnere analyse van de potentiële impact van bepaalde regelingen, plannen of projecten op het vlak van ruimtelijke ordening die kunnen leiden tot de komst van nieuwe woongebieden, bedrijvzones of ondernemingen die verontreinigende stoffen lozen in het oppervlaktewater of het grondwater of het verhogen van heffingen.</p> <p>Het WRO bepaalt niet dat de SPW ARNE stelselmatig geraadpleegd moet worden bij de uitvoering van zijn verschillende procedures of instrumenten. Niettemin wordt het advies van de SPW ARNE zeer regelmatig gevraagd door de actoren of bevoegde autoriteiten die te maken krijgen met het opstellen van een ruimtelijk plan, een verzoek tot wijziging van het gewestplan of een vergunningsaanvraag die een mogelijke impact op één of meer waterlichamen met zich meebrengt. Die raadplegingen stellen ons nu in staat een balans op te maken en bepaalde pistes voor verbetering te overwegen.</p> <p>Door te beschikken over voldoende nauwkeurige documenten of contextuele benaderingen waarin de doelstellingen op de schaal van deze waterlichamen zijn opgenomen, zou beter rekening kunnen worden gehouden met de Europese en Waalse vereisten qua vrijwaring van deze hulpbronnen. Het gebruik van regelmatig bijgewerkte gegevens voorafgaand aan deze toekomstige regelingen, plannen of projecten en de verspreiding van gecontextualiseerde informatie op de schaal van het waterlichaam maken het mogelijk te voorkomen dat sterke belastingen van het milieu te laat worden ontdekt, terwijl ze waarschijnlijk zwaar zullen wegen voor een projectontwikkelaar of onderneming. Het gaat er dus om de behoeften, de mogelijkheden, maar ook de beperkingen of kwetsbaarheden van het gebied meer in perspectief te plaatsen wat waterlichamen betreft. Het specifieke geval van hydromorfologische wijzigingen zou overigens kunnen worden aangepakt via de uitvoeringsprocedure van artikel 4.7 van de Richtlijn.</p>

	<p>Ook regenwaterbeheer moet bij deze herziening worden betrokken.</p> <p>Bedoeling is te vermijden dat de milieudoelstellingen met betrekking tot waterlichamen te oppervlakkig of te laat worden onderzocht in de verschillende stadia bij het uitwerken van plannen en projecten (met name in het kader van vergunningsaanvragen die zouden worden ingediend na een beslissing die het betrokken deel van het grondgebied reeds voorbestemt voor de ontwikkeling van economische of industriële activiteiten, ondanks de zeer grote kwetsbaarheid van de hulpbronnen in de onmiddellijke omgeving van het project). De milieudoelstellingen die de KRW vastlegt veronachtzamen kan zware financiële gevolgen hebben, die in dit geval zouden worden gedragen door de bedrijven die zich achteraf gedwongen zien hun installaties aan de normen aan te passen. Om deze valkuil te vermijden, zouden voor bepaalde waterlichamen gedetailleerder rapporten moeten worden verspreid of zou meer nadruk moeten liggen op de doelstellingen inzake de vermindering van de emissie van verontreinigende stoffen.</p> <p>Deze directere confrontatie tussen de toestand en de potentiële druk die voortvloeit uit toekomstige keuzes inzake bodembestemming (gunstig voor de milieu-effectbeoordelingsfasen die het WRO oplegt) hoort wel degelijk bij de doelstellingen van het WRO, aangezien dat streeft naar "een duurzame en aantrekkelijke ruimtelijke ontwikkeling". Dit wetboek wil trouwens op evenwichtige wijze beantwoorden aan en anticiperen op de behoeften van de gemeenschap op sociaal, economisch en demografisch vlak en op het gebied van energie, erfgoed, milieu en mobiliteit en zonder discriminatie rekening houden met de dynamiek en de specifieke kenmerken van het grondgebied en met de sociale cohesie (art. D.I§1).</p>
<p>Uitvoering</p>	<p>Een werkgroep bestaande uit de belangrijkste directoraten-generaal van de SPW die betrokken zijn bij deze thematiek, die per definitie zeer transversaal is, zal bepalen welke verbanden binnen de gewestelijke wetgeving moeten worden gelegd om duidelijk te maken waar de mogelijkheden zitten om rekening te houden met de doelstellingen van de KRW.</p> <p>De volgende thema's kunnen worden geanalyseerd met het oog op het integreren van de doelstellingen van de KRW bij het vestigen van industriële activiteiten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Toevoeging van de toestand van de oppervlakte- en grondwaterlichamen aan de selectiecriteria voor geplande bedrijvzones (bij herzieningen van het gewestplan of bij het uitwerken van plaatselijke, gemeentelijke of bovengemeentelijke ontwikkelingsplannen). - Nauwkeurige evaluaties van de ecologische en chemische toestand van de oppervlaktewaterlichamen en van de kwantitatieve en chemische toestand van de grondwaterlichamen op de geplande locaties - Raming van mogelijke "quota" per fysisch-chemische en chemische parameter, die verenigbaar zijn met de toekomstige emissies zodat de verwezenlijking van de milieudoelstellingen niet in het gedrang komt. - In de MER's zoals voorzien in het WRO bij artikel. D.VIII 27 en hoofdstuk 2, moet duidelijk rekening worden gehouden met de milieudoelstellingen van de KRW en die van de toekomstige SGBP's.

Fase(n), doelgroepen en communicatiedoelstellingen		Voorlopige planning
1	Lancering van de WG	2023
Wie?	SPW ARNE-DEE, SPW TLPE, Ontwikkelingsintercommunales, UVCW, Pôle environnement, erkende waterzuiveringsinstelling	
Partner(s)		
Impact		
Schaal/schalen		
Financieringsbron		
Vereiste middelen		
Wettelijke aspecten		

Titel	Aanpassing van de huidige reglementering aan het gebruik van stikstof in de landbouw
Onderwerp	<p>Het PGDA (programma voor duurzaam stikstofbeheer in de landbouw) belichaamt de tenuitvoerlegging in Wallonië van de Nitraatrichtlijn die in 1991 op Europees niveau is aangenomen.</p> <p>Na ettelijke aanpassingen heeft Europese Commissie Wallonië in 2020 in gebreke gesteld voor de volgende drie punten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De perioden van verbod op het op in de bodem brengen van meststoffen; • Het op of in de bodem brengen van organische meststoffen op steile hellingen; • De registratie van de bemesting (veldboekjes). <p>De Waalse regering heeft in 2021 geantwoord op deze drie punten.</p>
Motivatie	Naleving van de Europese ingebrekestelling.
Uitvoering	De eerste stap zal erin bestaan bepaalde aspecten van het PGDA na overleg wettelijk te wijzigen. De tweede stap zal bestaan in het toepassen van de aangebrachte wijzigingen.

Fase(n), doelgroepen en communicatiedoelstellingen		Voorlopige planning
1	Wijziging van het PGDA via het Waterwetboek	2021-2023
2	Toepassing van de wijzigingen in het PGDA	2023 - 2027
Wie?	SPW Leefmilieu - Departement Leefmilieu en Water (DEE)	
Partner(s)	Protect'Eau Departement bodem en afval (DSD) DEE	
Impact		
Schaal/schalen	Heel Wallonië, en in het bijzonder de voor nitraten kwetsbare zone	
Financieringsbron		
Vereiste middelen		
Wettelijke aspecten	Wijzigingen van het waterwetboek: BWR of decreet	

Titel	Hervorming van het GLB 2023
Onderwerp	Het gemeenschappelijk landbouwbeleid is herzien om in 2023 van kracht te worden, met een deadline van 2027. Deze nieuwe programmering houdt meer rekening met doelstellingen op het gebied van het behoud van het klimaat en natuurlijke hulpbronnen zoals water. Met name de organisatie van de financiële steun is geïntegreerd in een "groene architectuur", gebaseerd op regelgeving en mogelijkheden voor steun om vrijwillige actie te bevorderen. Op basis van de nieuwe maatregelen die zijn aangenomen, is het positieve effect op de watervoorraden geëvalueerd om de aanvullende maatregelen aan te passen die in het maatregelenprogramma van het HWMP3 moeten worden voorgesteld, met als doel de milieudoelstellingen van de KRW te bereiken.
Motivatie	Het strategisch plan voor het nieuwe GLB in Wallonië is in 2022 goedgekeurd Meerdere punten van de nieuwe architectuur zijn geanalyseerd, met name wat het positieve effect op de toestand van oppervlakte- en grondwaterlichamen betreft: <ul style="list-style-type: none"> • Uit de regelgeving voortvloeiende beheerseisen: Nitraatrichtlijn en KRW; • Investeringssteun: mechanische onkruidverdelgingsapparatuur; • Ecoregelingen: Bodembedekking, milieuvriendelijke gewassen, blijvende weiden, ecologisch netwerk, vermindering van de productiemiddelen. • AMKM.
Uitvoering	De verschillende hierboven genoemde maatregelen zijn geanalyseerd naar gelang van de stand van de besprekingen, waarbij de doeltreffendheid voor de toestand van de waterlichamen varieert naar gelang van de resterende speelruimte. Deze verkleiningen van potentiële "gaps" ten opzichte van de huidige impact van de landbouwactiviteit zullen vervolgens globaal worden geanalyseerd om het mogelijke bereiken van de "goede KRW-toestand" voor oppervlakte- en grondwaterlichamen in te schatten. De werkelijke doeltreffendheid van deze steunregelingen zal worden vergeleken met de raming van het aantal landbouwers dat van de vrijwillige acties gebruik zal maken en met de plaats waar zij gevestigd zijn.

Fase(n), doelgroepen en communicatiedoelstellingen		Voorlopige planning
1	Analyse van de doeltreffendheid van de voorzieningen zoals voorgesteld ten tijde van de ontwikkeling van de SGBP3's	2022
2	Uitvoering van het nieuwe GLB en van de concrete acties in landbouwbedrijven	2023 - 2027
Wie?	Landbouwers	
Partner(s)	SPW-departementen betrokken bij de hervorming van het GLB	
Impact		
Schaal/schalen	Raming van de positieve effecten op waterlichamen die risico lopen door druk vanuit de landbouw	
Financieringsbron	Budget GLB	
Vereiste middelen		
Wettelijke aspecten		

Titel	Aanplanting van groene linten om de verontreiniging van waterpartijen met nutriënten en pesticiden te verminderen, in het kader van de uitvoering van "Yes we plant".
Onderwerp	Deze maatregel omvat heggen en houtwallen die een effect zouden kunnen hebben op het verkleinen van de impact van landbouwactiviteiten voor oppervlaktewaterlichamen die een risico lopen.
Motivatie	<p>Effect van heggen en houtwallen op water als hulpbron: voorbij een heg (loodrecht op de helling aangeplant) in de onverzadigde zone daalt de nitraatconcentratie door denitrificatie. Lager gelegen waterlopen worden bijgevolg gevoed door ondiepe waterlagen die bijna nitraatvrij zijn (Inra, 2009). Het effect op het diepere grondwater lijkt minder voor de hand te liggen. De doeltreffendheid hangt af van het seizoen (winter vs. zomer) en van de vochtigheid van de bodem. Wat bestrijdingsmiddelen betreft, heeft een heg/houtkant ook een effect op de drift van sproeimachines.</p> <p>In hoofdstuk 16 "Natuur en biodiversiteit" van de gewestelijke beleidsverklaring 2019-2024 wordt verwezen naar de uitvoering van een strategie "360° biodiversiteit". Het Waalse beleid zal trouwens deel uitmaken van de nationale strategie inzake biodiversiteit die in 2020 wordt herzien.</p> <p>Concreet neemt deze strategie onder meer de vorm aan van "het aanplanten van 4000 km heggen en houtwallen in open landschappen en/of een miljoen bomen". Binnen de SPW zijn 9 WG's, voor even veel milieutypes, opgericht om het aanplanten van deze heggen/houtwallen of bomen te plannen, maar het heilzame effect op de watervoorraden zal het grootst zijn in landbouwgebied. In de SGBP3's neemt deze maatregel dus de lijnvormige aanplantingen over die zullen worden aangelegd in landbouwgebieden en in waterlichamen die risico lopen.</p>
Uitvoering	Uitvoering gepland door de reeds opgerichte WG's In landbouwgebied is het aanplanten van 1000 km heggen/houtwallen langs waterlopen gepland. De beoogde spreiding is 700 km in akkerbouwgebieden en 300 km in weilanden.

Fase(n), doelgroepen en communicatiedoelstellingen		Voorlopige planning
1	Aanplanting van 1000 km heggen/houtwallen in landbouwgebied	2021-2024
Wie?	Landbouwers	
Partner(s)	DNF (directoraat natuur en bos)	
Impact		
Schaal/schalen	Oppervlaktewaterlichamen die risico lopen	
Financieringsbron	Subsidies voor lijnvormige aanplantingen krachtens het BWR van 15 oktober 2020 tot wijziging van het besluit van de Waalse regering van 8 september 2016 tot toekenning van subsidies voor de aanplanting van heggen, houtwallen, boomgaarden, bomenrijen en voor het onderhoud van knotbomen. extra stimulans gepland in het kader van de maatregel voor de aanplanting langs waterlopen met de SPGE (gestart in december 2021 - SPGE-budget)	
Vereiste middelen		
Wettelijke aspecten		

Titel	Biologische landbouw: GBV-doelstelling van 30% van het Waalse landbouwareaal omgezet in 2030
Onderwerp	<p>In het kader van de herziening van het GLB is deze maatregel bedoeld om middelen aan te reiken ter versnelling van de omschakeling naar biologische landbouw, bij voorrang in risicogebieden: herwaardering van de steun voor omschakeling en instandhouding via het nieuwe GLB, steun voor het structureren van de sector om met name de complementariteit tussen gemengde landbouw en veehouderij te vergroten.</p> <p>In het strategisch plan voor de ontwikkeling van de biologische landbouw in Wallonië tegen 2030 wordt een reeks acties opgesomd, waarvan sommige het omschakelingspercentage in het kwetsbare gebied zullen verhogen. Met deze acties zal rekening worden gehouden om de doeltreffendheid ervan voor de watervoorraden door omzetting naar bio in te schatten.</p>
Motivatie	<p>De omschakeling naar biologische landbouw heeft, in vergelijking met de gangbare praktijk, een gunstig rechtstreeks effect op het milieu en met name op de watervoorraden, doordat geen minerale meststoffen en synthetische pesticiden worden gebruikt. In waterlichamen die een impact van landbouw ondervinden, zou een aanzienlijk deel van het landbouwareaal dat biologisch wordt geëxploiteerd het mogelijk kunnen maken te streven naar het bereiken van de milieudoelstellingen van de KRW, aanvullend op andere praktijken.</p> <p>In Wallonië bedraagt het aandeel van de biologische landbouw in het landbouwareaal nu 11,5% (Biowallonie, 2019). De relatieve vooruitgang is weliswaar aanzienlijk (4% meer biologische landbouwbedrijven tussen 2018 en 2019), maar tegen het huidige tempo (+0,6% van het landbouwareaal per jaar) zal de doelstelling van 30% van het landbouwareaal niet worden gehaald.</p> <p>Bovendien bevinden de meeste biolandbouwbedrijven zich momenteel ten zuiden van Samber en Maas, d.w.z. in het gebied waar de grond- en de oppervlaktewaterlichamen in de zin van de KRW in een betere toestand verkeren. Om de druk van de landbouw op de watervoorraden te verminderen, zou omschakeling inzake overdracht van nutriënten en pesticiden het grootste effect hebben in het Scheldedistrict en in het deelbekken van de Beneden-Maas.</p> <p>Het ontwerp van strategie "Van boer tot bord" van de Europese Commissie heeft als doelstelling dat tegen 2030 25% van de landbouwgrond in de EU moet worden gebruikt voor biologische landbouw. Deze doelstelling is ook opgenomen in de GBV van de Waalse regering betreffende de herziening van het GLB, met een percentage van 30% tegen hetzelfde jaar. Laatstgenoemde doelstelling wordt dan ook overgenomen bij het uitwerken van de SGBP3.</p> <p>Het steunbedrag voor omschakeling en instandhouding optrekken is een van de middelen om de aantrekkelijkheid van biolandbouw te vergroten. Deze reeds bestaande subsidie kan worden aangevuld met andere financiële steun die gebaseerd is op de vrijwaring of het herstel van ecosystemen die diensten verlenen aan de mens (zie lijst van ecosystemediensten). Deze regeling verschilt van de huidige AMKM door het invoeren van resultaatgerichte doelstellingen, bijvoorbeeld qua verkleining van nitraat- of pesticidenstromen.</p> <p>Ten slotte kan meer financiële steun op zich niet volstaan om de omschakelingsdoelstellingen te halen. Voor bepaalde sectoren (teeltspecialisatie) kan de omschakeling in de hand gewerkt worden door de biologische productieketens te structureren om de verschillende soorten landbouwbedrijven (bv. veeteelt en gewassen) elkaar beter te laten aanvullen op het vlak van input (diervoeders) en effluënten (biologische meststoffen), met daarbij een voorkeur voor lokale (Waalse) uitwisselingen.</p>
Uitvoering	<p>Meer steun voor omschakeling en instandhouding: dit bedrag kan in het kader van de hervorming van het GLB opnieuw worden geëvalueerd. Mogelijkheid om deze subsidie in het Nitraatgevoelige Gebied met 10 tot 20 % te verhogen (bovenop een algemene verhoging met 10 tot 20 %).</p> <p>De biologische sector helpen structureren: behoeften inventariseren op het vlak van complementariteit van productie, bevoorrading of de afzetgebieden voor bepaalde producten, en vervolgens acties opzetten die kunnen bijdragen tot de ontwikkeling van de branches.</p>

Fase(n), doelgroepen en communicatiedoelstellingen		Voorlopige planning
1	Uitwerking van het strategisch plan voor de ontwikkeling van de biologische landbouw in Wallonië tegen 2030	2021
2	Ontwikkeling van het strategisch plan van het nieuwe GLB 2023-2027	2022
Wie?	DPEAI DDRCEBA	
Partner(s)	SPW (verschillende DG's), Biowallonie, studieorganisaties (onderzoekscentra, universiteiten), Protect'Eau...	
Impact	Geen bijkomende budgettaire gevolgen in vergelijking met het strategisch plan	
Schaal/schalen	Heel Wallonië, met prioriteit voor bepaalde acties in het Nitraatgevoelige Gebied (waterlichamen die risico lopen)	
Financieringsbron	Europese en Waalse begroting	
Vereiste middelen		
Wettelijke aspecten	Integratie van bepaalde acties in het toekomstige GLB (bedragen en steunregelingen)	

Titel	Drainage in de landbouw: verbod op nieuwe drainagewerkzaamheden voor vochtige graslanden
Onderwerp	De maatregel beoogt het verbod op nieuwe drainagewerkzaamheden voor vochtige graslanden.
Motivatie	<p>Vochtige graslanden beslaan in Wallonië een oppervlakte van ongeveer 32.000 ha. De jongste jaren is er een toenemende tendens om permanent grasland om te ploegen en er gewassen (hoofdzakelijk maïs) te zaaien. Teeltgebieden veroorzaken een grotere druk op waterlichamen dan grasland. Om de doelstellingen van de KRW na te leven en dus te komen tot de goede toestand van waterlichamen, maar ook om de bestaande goede toestand van waterlichamen te behouden, is het dus interessant het omploegen van grasland maximaal te beperken. Bij vochtige graslanden worden percelen voorafgaand aan het omploegen gedraineerd. Door drainage van vochtig grasland te verbieden verkleint men de facto de oppervlakte van omgeploegd graslanden.</p> <p>Het GLB verbiedt de omvorming van graslanden tenzij de verhouding tussen weiden en landbouwareaal constant wordt gehouden. Gezien de afname van het landbouwareaal tijdens de jongste jaren, heeft Wallonië sinds 2005 12,5% van zijn graslanden verloren. Er moet worden opgetreden om dit verlies tot een minimum te beperken.</p>
Uitvoering	Een BWR uitwerken dat nieuwe drainagewerkzaamheden in vochtige graslanden verbiedt.

Fase(n), doelgroepen en communicatiedoelstellingen		Voorlopige planning
1	Nieuwe drainagewerkzaamheden in vochtige graslanden verbieden.	2023
Wie?	WOD Landbouw, Natuurlijke hulpbronnen en Leefmilieu	
Partner(s)		
Impact		
Schaal/schalen	Nat grasland overeenkomstig GLMC 2 van het strategisch plan, d.w.z. natte bodems met index h, i, e, f en g op de digitale bodemkaart van Wallonië.	
Financieringsbron		
Vereiste middelen		
Wettelijke aspecten	Uitwerking van een ministerieel besluit	

Titel	Herziening van het GLB – Ecoregeling "vermindering van productiemiddelen". Risicogewassen: in de gebieden die het meest te lijden hebben van nitraat en pesticiden, alternatieve methoden overwegen voor chemische behandelingen en praktijken die de toevoer van nutriënten verminderen
Onderwerp	Met de maatregelen die het PWRP3 (Waals programma voor pesticidenreductie) invoert, wordt gestreefd naar 50% minder pesticidengebruik en minder risico's die daaraan verbonden zijn tegen 2030. Deze maatregelen zullen een positief effect hebben op de beperking van de declasserende impact van pesticiden op de watervoorraden. Met betrekking tot pesticiden die de normen overschrijden worden niettemin aanvullende maatregelen overwogen in de gebieden die het sterkst getroffen zijn qua overschrijding van de normen (oppervlaktewater en grondwater). Voor de getroffen gebieden kunnen meerdere maatregelen worden overwogen: <ul style="list-style-type: none"> • Het verstrekken van nuttige informatie aan landbouwers over de naleving van de voorwaarden voor het gebruik van pesticiden; • Het gebruik van alternatieve mechanische technieken om het gebruik van pesticiden te verminderen; • Om de nitraatstromen naar het oppervlakte- en grondwater te beperken moeten bepaalde teeltpraktijken worden ontwikkeld om het gebruik van minerale meststoffen te verminderen: bodembedekking, invoering van peulvruchten in de vruchtwisseling, aanpassing van de bemesting aan de behoeften van de gewassen.
Motivatie	De nitraatstikstofgehalten in het oppervlaktewater en het grondwater blijven problematisch en vertonen beperkte verbeteringen. Voor grondwater overschrijden de nitraatgehalten, die afkomstig zijn uit de landbouw, nog steeds de norm van 50 mg/l voor 12 van de 34 waterlichamen (in 3 daarvan stijgt het gehalte zelfs nog). Wat het oppervlaktewater betreft, zijn er nog 135 van de 352 waterlichamen met niveaus die boven de norm liggen; in 77 daarvan is dat waarschijnlijk het gevolg van verontreiniging door de landbouw. De nitraatstromen naar grond- en oppervlaktewater zijn te wijten aan overbemesting in het algemeen, een wanverhouding tussen beschikbare minerale stikstof in de bodem en de perioden waarin de planten er het meest nood aan hebben, of verminderde opbrengsten in vergelijking met de aanvankelijke ramingen. Een beter beheer van de beschikbare hoeveelheden voedingstoffen in de bodem in verhouding tot de behoeften van de gewassen gedurende het hele jaar kan dus de verliezen naar waterlichamen toe beperken. Meerdere pesticiden vormen een probleem voor de Waalse watervoorraden. Kijkt men alleen naar de moleculen die nog zijn toegestaan: <ul style="list-style-type: none"> • Cypermetrine, aclonifen en bentazon zijn problematisch in een aanzienlijk aantal waterlichamen; • Bifenox, metazachloor en metolachloor-ESA (metaboliëet van S-metolochloor) zijn eveneens problematisch, maar in een kleiner aantal waterlichamen. Andere – verboden – bestrijdingsmiddelen blijven aan de basis van declassering liggen: dichloorvos, 1,2-dichloorbenzamide (metaboliëet van dichlobenil), desethylatrazine (metaboliëet van atrazine), bromacil, diuron zijn de voornaamste. De belangrijkste teelten waarop deze moleculen worden toegepast, zijn granen, maïs en aardappelen, en, in mindere mate wat de oppervlakte betreft, bieten, koolzaad en erwten/bonen. Afgezien van cypermetrine zijn alle pesticiden die tot declassering leiden herbiciden. Afhankelijk van de klimatologische mogelijkheden en het ontwikkelingsstadium van het gewas moeten voor de genoemde gewassen alternatieve mechanische onkruidbestrijdingstechnieken worden bevorderd. Als totale mechanische onkruidbestrijding niet mogelijk is, moeten de gebruiksvoorwaarden voor de pesticiden (bufferzones, diepte van de grondwaterspiegel, % organisch materiaal, aanwezigheid van karst op een diepte van minder dan 1 m, risico van erosie enz.) nageleefd worden. Het beperken van risicoteelten of het verbieden van problematische pesticiden zijn eveneens te overwegen manieren wanneer de goede toestand niet is bereikt.

Uitvoering	<p>In de oppervlakte- en grondwaterlichamen die de impact van pesticiden het sterkst voelen, zouden meerdere praktijken kunnen worden bevorderd, in eerste instantie op vrijwillige basis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ervoor zorgen dat de informatie over het naleven van de voorwaarden voor het gebruik van pesticiden beschikbaar is, door een werkgroep op te richten ("Risk PPP" van het CRAW); • Alternatieve mechanische technieken inzetten om het gebruik van pesticiden te verminderen door deze techniek in de gebieden met grote impact te bevorderen (steun voor de aankoop van materieel, onafhankelijk advies, enz.); • Chemisch alternatief voor bentazon op erwten/bonen: pyridaat. <p>Voor waterlichamen waar de goede toestand niet wordt bereikt als gevolg van nitraat, zouden de volgende praktijken veralgemeend kunnen worden om de verliezen te beperken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analyse van het stikstofsaldo aan het einde van de winter om de eerste bemesting optimaal af te stemmen; • Verschuiving van de voorjaarsbemesting om beter rekening te houden met dat saldo, meer bepaald voor maïs, die na de kieming minder nodig heeft; • Bodembedekking over een langere periode dan de minimale periode van het PGDA (koppeling met ecoregeling in het nieuwe GLB). <p>Deze praktijken moeten tegen 2023 zijn ingevoerd om tegen 2027 een eerste effect op de watervoorraden te kunnen verwachten. De landbouwers zouden worden begeleid door de bestaande adviesstructuren, via de winningsovereenkomsten die worden uitgebreid tot gedeclasseerde meetpunten en via de grondwaterovereenkomsten. Indien de indicatoren voor het toezicht op de toepassing van deze praktijken en op de kwaliteit van de waterlichamen niet voldoende vooruitgang laten zien, zou het regelgevende karakter van deze acties in werking kunnen worden gesteld.</p>
-------------------	--

Fase(n), doelgroepen en communicatiedoelstellingen		Voorlopige planning
1	Verstrekking van perceelspecifieke risico-informatie over de gebruiksvoorwaarden van bepaalde pesticiden	2023
2	Omkadering van de toepassing van deze praktijken via de bestaande structuren met versterkte middelen	2023-2027
3	Tussentijdse balans van de toepassing van deze praktijken en de impact ervan op de kwaliteit van de waterlichamen	2024
4	Eventuele activering van het regelgevende karakter van bepaalde maatregelen om de milieudoelstellingen in 2027 te bereiken	2024
Wie?	SPW Leefmilieu - Departement Leefmilieu en Water (DEE)	
Partner(s)	Protect'Eau CRA-W DEE DHC Proefcentra Riviercontracten Génération Terre	

Impact	
Schaal/schalen	Heel Wallonië
Financieringsbron	Ecoregeling "vermindering van productiemiddelen" van het nieuwe GLB en Relanceplan "ecologische transitie in de landbouw"
Vereiste middelen	Te bepalen
Wettelijke aspecten	Te bepalen

Titel	Plantendek langs de waterlopen: gerealiseerd in 2021
Onderwerp	Tegen 1 oktober 2021 moet een 6 m brede vegetatiestrook worden aangeplant vanaf de oeverkam in teeltpercelen langs waterlopen.
Motivatie	<p>In de Walot-studie van 2017 worden de voornaamste te verwachten gunstige effecten samengevat qua verminderde afspoeling naar het waterwegennet na het aanleggen van een vegetatiestrook: een aanzienlijke gemiddelde daling van de afspoeling, geschat op 60% (afhankelijk van de breedte van de strook, het vegetatietype, enz.), in het bijzonder voor opgelost fosfor en drift van pesticiden. Voor stikstof kan de daling ook van dezelfde orde zijn, maar alleen als de bodem verzadigd is met water. Weersomstandigheden en de specifieke kenmerken van elk perceel (aanwezigheid van drainage, helling, omvang van het perceel, vroegtijdig maaien, bodemverdichting, enz.) kunnen de doeltreffendheid van deze vegetatiestroken verminderen, waardoor het gerechtvaardigd is andere maatregelen te nemen om de milieudoelstellingen van de KRW te halen.</p> <p>Het decreet van 2 mei 2019 betreffende de bescherming van de watervoorraad bepaalt in artikel 3: "Wanneer een teeltgrond aan een waterloop grenst, wordt een permanent plantendek, bestaande uit bos- of kruidachtige vegetatie, over een breedte van zes meter vanaf de kruinlijn van de oever onderhouden. Het vierde lid van dit artikel is niet van toepassing op de percelen van de biologische landbouw zoals bedoeld bij artikel 3, 10°, van het Waalse Landbouwwetboek."</p> <p>Op 5 december 2019 preciseerde het besluit van de Waalse regering dat voornoemd decreet van toepassing is met ingang van 1 oktober 2021.</p>
Uitvoering	<p>Sinds 2020 is er een werkgroep die een aantal begrippen van het decreet van 2 mei 2019 moet verduidelijken. De aanwezigheid van een permanent plantendek moet uiterlijk op 1 oktober 2021 een feit zijn. De gevolgen voor de kwaliteit van het oppervlaktewater mogen dus vanaf 2022 worden verwacht.</p> <p>Wat het stelsel voor schadeloosstelling betreft luidt de hoofdconclusie van de WG dat het totaalbedrag van de schadeloosstelling, geraamd op minder dan 500.000 euro per jaar (voor 2.500 ha), niet te rechtvaardigen is als men kijkt naar de administratieve kosten voor het beheer van de premies (met zeer lage bedragen per landbouwer)</p>

Fase(n), doelgroepen en communicatiedoelstellingen		Voorlopige planning
1	Daadwerkelijke invoering op 1 oktober 2021	2021
Wie?	Landbouwers	
Partner(s)		
Impact		
Schaal/schalen	Alle akkerbouwpercelen die grenzen aan waterlopen in Wallonië.	
Financieringsbron		
Vereiste middelen		
Wettelijke aspecten		

Titel	Aanpassing van de landbouwcontroles
Onderwerp	De criteria voor de selectie van de bedrijven aanpassen en het jaarlijkse controlepercentage verhogen overeenkomstig de milieudoelstellingen. De administratieve controle "buiten terrein" verbeteren (met name op basis van oppervlakteaangiften). Pesticiden: de gebruiksvoorwaarden van bepaalde moleculen (bentazon) doeltreffender controleren na het verstrekken van een kaart met de risico's.
Motivatie	Het DHC selecteert en controleert hoofdzakelijk landbouwers met betrekking tot de voorwaardelijkheid van de GLB-steun en de daarin vervatte milieuclausules. Bij een gelijkblijvend aantal jaarlijkse controles zou het interessant zijn ze bij voorkeur te verrichten in de gebieden die het sterkst door de landbouwactiviteit worden getroffen (oppervlakte- en grondwaterlichamen die risico lopen blijkens de analyse van de belastende factoren) om de milieudoelstellingen efficiënter te kunnen verwezenlijken (zonder de andere gebieden te verwaarlozen). De controle betreffende de voorwaardelijkheid gebeurt in 1% van de landbouwbedrijven. Het verbeteren van de controle "buiten terrein" zou kunnen gebeuren op basis van de gegevens die zullen worden bijgewerkt of verworven, zoals de hydrografische laag van de ingedeelde waterlopen en het gebruik van Sentinel-satellietbeelden. De doses en toepassingsvoorwaarden voor pesticiden zijn momenteel moeilijk anders te controleren dan op basis van de overeenstemming tussen aankoopfacturen en de oppervlakten van de teelten waarvoor het product mogelijk wordt gebruikt (bovendien zonder rekening te houden met oppervlakten zoals bufferstroken). Het invoeren van een systeem van gelokaliseerde invoering van de toegepaste hoeveelheden pesticiden zou kunnen worden overwogen.
Uitvoering	Een werkgroep DEE-DHC binnen de SPW ARNE bestudeert de mogelijkheden om de controles zoals ze momenteel worden verricht aan te passen. De volgende punten worden geanalyseerd: <ul style="list-style-type: none"> • Sterke en zwakke punten van de controles zoals ze vandaag worden verricht: naleving van de vereisten, manoeuvreerruimte, nut... • Bij voorrang te verrichten controlepunten: Potentieel uitspoelbare stikstof van welke teelten, omheiningen, toekomstige vegetatiestroken, opslagcapaciteiten, wateronttrekkingen, gebruik van pesticiden, zwarte vlekken in de Waalse Riviercontracten, enz. • Mogelijkheid om prioritair gebieden aan te wijzen die moeten worden gecontroleerd naar gelang van de risico's voor de watervoorraden. <p>Afhankelijk van de conclusies van deze WG zullen voorstellen voor verbetering worden gedaan.</p>

Fase(n), doelgroepen en communicatiedoelstellingen		Voorlopige planning
1	Conclusies van de WG DEE-DHC over het verbeteren van de controles	2023
2	Voorstellen voor wijzigingen in de regelgeving indien nodig en verzoek om bijkomende middelen indien nodig	2024
3	Aanwerving van bijkomend personeel om het controlepercentage op te voeren indien nodig	2024
Wie?	SPW Leefmilieu - Departement Leefmilieu en Water (DEE)	

Partner(s)	Dagri DHC DEE
Impact	
Schaal/schalen	Heel Wallonië
Financieringsbron	Milieuhandhavingsplan ('Plan de répression environnementale') - reorganisatie van de controle na de overgang van OPW naar ADDBA (complementariteit met randvoorwaarden).
Vereiste middelen	Uitbreiding van het aantal DHC-controleurs indien nodig Ervoor zorgen dat de vragen naar bijkomende controles van potentieel uitspoelbare stikstof worden afgestemd op de middelen van provinciale analyselaboratoria.
Wettelijke aspecten	

Titel	Vermindering van het gebruik en van de risico's van pesticiden
Onderwerp	Het PWRP3 (Waals pesticidenreductieprogramma) wordt uitgewerkt en wil maatregelen implementeren om het gebruik en de risico's in verband met het gebruik van pesticiden tegen 2030 met 50% te verminderen. Via meerdere thema's zullen maatregelen worden voorgesteld, waarvan sommige een min of meer direct effect zullen hebben op de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater tegen 2027.
Motivatie	De bekommernissen van de samenleving over het gebruik van pesticiden en de wens van de Europese Commissie om de risico's in verband met het gebruik ervan te verkleinen, zijn opgenomen in de Europese Green Deal, die het gebruik van pesticiden tegen 2030 met 50% wil verminderen. Meer nog dan maatregelen om de overdracht van pesticiden naar grond- en oppervlaktewater te beperken (zoals begroeide stroken langs waterlopen) is het verkleinen van de verspreide hoeveelheid pesticiden aan de bron de doeltreffendste manier om de uiteindelijke concentraties van deze werkzame stoffen in waterlichamen te verlagen. De doeltreffendheid van de in het PWRP3 voorgestelde maatregelen zal in detail worden beoordeeld bij de vaststelling van de ontwerpen van SGBP3 met het oog op de specificatie van aanvullende maatregelen ter vermindering van de druk van pesticiden. Zie actieplan nr. 28.
Uitvoering	De maatregelen om het gebruik van pesticiden en de risico's verbonden aan het gebruik ervan tegen 2030 met 50% te verminderen, zullen worden opgestart en uitgevoerd op het niveau van PWRP3 (2023-2027). De voorgestelde thema's zijn thans: de impact op het milieu en op de gezondheid verkleinen, de afhankelijkheid van synthetische gewasbeschermingsmiddelen verkleinen, kennis en competenties vergroten en verspreiden, evalueren en monitoren. Het thema "impact op het milieu verkleinen" zou acties ten gunste van de watervoorraden omvatten, zoals het harmoniseren van de wetgeving en de oprichting van een geïntegreerde waterraad voor de landbouw.

Fase(n), doelgroepen en communicatiedoelstellingen		Voorlopige planning
1	Eerste versie van het ontwerp van PWRP3	2022
2	Raming van de doeltreffendheid van de binnen het PWRP voorgestelde maatregelen voor de watervoorraden	2023-2024
Wie?	SPW Leefmilieu - Departement Leefmilieu en Water (DEE)	
Partner(s)	Protect'Eau DEE CRA-W	
Impact		
Schaal/schalen	Heel Wallonië	
Financieringsbron		
Vereiste middelen		
Wettelijke aspecten		

Titel	Implementatie en promotie van Indic'Eau bij landbouwers
Onderwerp	De Europese Richtlijn 2009/128/EG biedt de lidstaten een kader voor communautaire actie om te komen tot rationeel gebruik van pesticiden (herbiciden, fungiciden en insecticiden) en zo te zorgen voor de verenigbaarheid ervan met duurzame ontwikkeling en milieubescherming. Op federaal niveau staan de opstelling en de uitvoering van het nationaal actieplan NAPAN (Nationaal Actie Plan d'Action National) centraal bij de uitvoering van deze richtlijn. Gewestelijk gezien engageert Wallonië zich via de tweede versie van het Waals programma voor de vermindering van pesticiden (PWRPII 2018-2022) duidelijk voor een krachtig preventiebeleid om de impact van pesticiden op het milieu en de menselijke gezondheid te beperken.
Motivatie	<p>Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen heeft aanzienlijk bijgedragen tot de intensivering van de landbouw en de toename van de landbouwproductie, maar heeft ook geleid tot verontreiniging van het milieu en met name van de watervoorraden. De monitoring van de chemische toestand van de verschillende oppervlaktewaterlichamen (die de stroomgebieden vormen) en de recente analyse van de patrimoniale toestand van het grondwater laten sinds een aantal jaren een verontreiniging met gewasbeschermingsmiddelen op Waals niveau zien. Een overwegende aanwezigheid van herbiciden wordt eveneens waargenomen in de resultaten van het krachtens de Kaderrichtlijn Water opgezette monitoringnetwerk. Het gevolg van deze verschillende vaststellingen is dat het aantal waterwinningen dat potentieel voor de productie van drinkwater bruikbaar is, door sluiting afneemt.</p> <p>In dat kader is het project Indic'Eau bedoeld om een risico-indicator voor de overdracht van gewasbeschermingsmiddelen naar watervoorraden (zowel grond- als oppervlaktewater) te ontwikkelen en in te voeren. Op gewestelijk niveau zou deze indicator kunnen worden bepaald voor een reeks percelen, een landbouwbedrijf of een grondgebied en kunnen worden vergeleken met een referentie- of historische waarde. Op het niveau van de teler zou de indicator het mogelijk moeten maken de vooruitgang te evalueren die is geboekt bij het terugdringen van het gebruik van problematische gewasbeschermingsmiddelen en na te gaan waar zijn praktijken zich situeren ten opzichte van die van de rest van grondgebied, om mogelijke verbeteringen ter bescherming van de watervoorraad te achterhalen.</p>
Uitvoering	<p>Indic'Eau is volop in ontwikkeling. Hij is in een eerste fase gebaseerd op een behandelingsfrequentie-index die wordt toegepast op werkzame stoffen (ISAC, ontwikkeld binnen CRA-W), en op een negatieve lijst van moleculen die een effect kunnen hebben op waterlichamen.</p> <p>Indic'Eau zou in een ruimer kader kunnen worden gebruikt, indien de landbouwers toegang zouden krijgen tot gegevens over de toepassing van pesticiden en ze zouden kunnen verzamelen. Het gebruik van de Indic'Eau zou het mogelijk maken de vooruitgangsmarge van de landbouwers met betrekking tot hun gebruik van pesticiden te zien en aldus de effecten van de toepassing van de maatregelen van het SGBP3 (maatregel 28) te kwantificeren.</p>

Fase(n), doelgroepen en communicatiedoelstellingen		Voorlopige planning
1	Eerste ontwikkelingsfase van het project (behandelingsfrequentie en negatieve lijst van werkzame stoffen)	2023
2	Uitbreiding van het gebruik van Indic'Eau tot de hele landbouwsector	2024 - 2027
Wie?	CRA-W	

Partner(s)	Protect'Eau DEE
Impact	
Schaal/schalen	Heel Wallonië
Financieringsbron	
Vereiste middelen	
Wettelijke aspecten	

Titel	Bestrijding van de bodemerosie in agrarische gebieden en de inspoeling van sediment in de waterlopen
Onderwerp	De maatregel beoogt een beter inzicht te krijgen in het verband tussen agrarische watererosie of waterafvloeiing in teeltgebieden en de kwaliteit van oppervlaktewaterlichamen. De maatregel impliceert het verrichten van een studie om het verband vast te stellen tussen het verlies van bodemdeeltjes aan het waterwegennet en de concentraties van verontreinigende stoffen in de waterlichamen: zwevende deeltjes, fosfor, pesticiden.
Motivatie	Het verschijnsel bodemerosie in de landbouw wordt vooral waargenomen in de akkerbouw. Het hangt af van de grootte van de percelen (lengte en percentage van de helling), het type gewas (al dan niet geschoffeld), de landbouwpraktijken (ploegen, bodembedekking in de winter, grasstroken, heggen, barrières tegen erosie, enz.) en de neerslag (hoeveelheden, frequentie, grote gebeurtenissen zoals onweders). De sedert 2002 waargenomen neerwaartse trend zet zich voort met bodemverliezen door diffuse watererosie die op grond van modellering op ongeveer 2 ton/(ha.jaar) worden geraamd. In 2019 geeft de modellering aan dat ongeveer 19% van de landbouwgrond meer dan 5 t/(ha.jaar) aan erosieverliezen leed, de houdbare erosiedrempel. Bodemerosie in akkerbouwgebieden brengt zwevende deeltjes en verontreinigende stoffen in waterlopen. De strijd tegen bodemerosie in de landbouw ten gevolge van extreme weersomstandigheden wordt geregeld door de Overstromingsrichtlijn (2007/60/EG) en is in Waalse wetgeving omgezet in het Waterwetboek (artikels D53.1 tot D53.11). De geplande studie zal het verband leggen tussen het verlies van bodemdeeltjes aan het waterwegennet en de concentraties van verontreinigende stoffen in de waterlichamen: zwevende deeltjes, fosfor, pesticiden. Vervolgens kunnen acties worden voorgesteld om de impact van de erosie van landbouwgrond op het oppervlaktewater te beperken.
Uitvoering	De cel GISER van de SPW ARNE heeft samen met de universiteiten van Luik en Louvain-la-Neuve een onderzoeksproject opgezet om de afvloeiingsverschijnselen binnen verschillende stroomgebieden te bestuderen. Momenteel loopt er een verlenging van deze studie om er het onderzoek naar het verband tussen deze verschijnselen en het gehalte aan verontreinigende stoffen in het water aan te koppelen.

Fase(n), doelgroepen en communicatiedoelstellingen		Voorlopige planning
1	Onderzoek betreffende anti-erosiemaatregelen in waterlichamen met een vaststaand erosierisico	2022 - 2023
2	Het opstellen van voorstellen voor acties om de impact op het oppervlaktewater te beperken overeenkomstig de conclusie van de studie	2024 - 2026
Wie?	SPW-ARNE - Cel GISER ('Gestion Intégrée Sol - Erosion - Ruissellement', geïntegreerd beheer bodem - erosie - afvloeiing), SPW - ARNE – DEE	
Partner(s)	Opdrachtnemers	
Impact		
Schaal/schalen	BV tests	

Financieringsbron	
Vereiste middelen	
Wettelijke aspecten	

Titel	Herstel van de longitudinale continuïteit van oppervlaktewaterlichamen
Onderwerp	Deze maatregel ligt in het verlengde van een identieke maatregel in de beheersplannen 2016-2021. Hij stelt de lijst samen van hinderpalen voor oppervlaktewaterlichamen die tegen 2027 uit de weg worden geruimd. De gevolgde logica is de stroomopwaartse continuïteit tussen de waterlichamen en het verband tussen de relevante biologische indicatoren (vissen) en de hydromorfologische toestand.
Motivatie	Dat vissoorten hun levenscyclus ongehinderd kunnen doorlopen is een vereiste van het Benelux-Verdrag, van de Richtlijn Fauna-Flora-Habitats (N2000) en in sommige gevallen van de KRW, om de goede ecologische toestand te bereiken. Er werden hoofdfassen voor de bewegingsvrijheid van vissen bepaald (in het bijzonder voor soorten die over grote afstanden trekken). In een eerste stadium zijn de beheersmaatregelen toegespitst op het wegnemen van de grote en onoverkomelijke obstakels.
Uitvoering	(1) Identificatie van de aan te pakken obstakels (2) Aanpakken van deze obstakels

Fase(n), doelgroepen en communicatiedoelstellingen		Voorlopige planning
1	Identificatie van de aan te pakken obstakels	Lopend
2	Aanpakken van de obstakels	2023 - 2027
Wie?	DESu / Beheerders van waterlopen	
Partner(s)	Beheerders van waterlopen: SPW-Mobiliteit en infrastructuur, SPW-ARNE-DCENN (directie onbevaarbare waterlopen), Provincies	
Impact		
Schaal/schalen	32 oppervlaktewaterlichamen hebben te maken met het wegnemen van obstakels die de longitudinale continuïteit verhinderen. 88 aan te pakken obstakels zijn geïdentificeerd	
Financieringsbron	Budget "Beheerders" + externe financiering (EFMZV, INTERREG, LIFE, enz.) Maatregel 99 van het Herstelplan	
Vereiste middelen		
Wettelijke aspecten	Voor de provincies is validering door de Bestendige Deputaties vereist.	

Titel	Interne "Droogtevoorziening" bij SPW ARNE
Onderwerp	<p>De maatregel behelst het overnemen van de voorziening die de SPW ARNE op grond van zijn eigen bevoegdheden in 2018 in het leven heeft geroepen als reactie op de droogteperiodes (versie 1.0 van de voorziening, goed voor 18 maatregelen langsheen 4 krachtlijnen: informatie, preventie, remediërende (of mitigerende) acties en vrijwaring van de fauna) en die in 2020 werd aangevuld (versie 2.0 en 45 maatregelen langsheen 3 krachtlijnen: analyse en beheer van de vraag, milieuveerkracht, versterking en inzet van de beschikbare middelen, plus een krachtlijn governance). Deze voorziening past in het bredere kader van de integrale droogtestrategie (SIS) die door minister Tellier is voorgesteld en door de WR op 14/07/2021 is goedgekeurd.</p> <p>Deze voorziening kan een gewestelijke of eerder lokale draagwijdte hebben, afhankelijk van de maatregel en het optreden van een droogteperiode. Bovendien gaat het om een interne voorziening binnen de SPW-ARNE; ze komt niet in de plaats van andere voorzieningen of maatregelen die van andere besturen uitgaan op grond van hun bevoegdheden en de doelstellingen die zij nastreven. Deze voorziening vormt daar een aanvulling op.</p>
Motivatie	<p>Het invoeren van deze voorziening is noodzakelijk geworden door de gevolgen van de klimaatverandering, die leiden tot vaker voorkomende en langere perioden van droogte. De droogteperiodes die de jongste 3 jaar worden waargenomen zijn daarvan een duidelijk bewijs. Tijdens deze kritieke perioden kan de kwantitatieve en kwalitatieve druk op de watervoorraden gevolgen hebben in de vorm van lagere natuurlijke debieten, toename van de effecten van allerlei verontreinigingen (overschrijding van de kwaliteitsnormen in waterlopen en/of grondwatertafels, geurhinder ...) en wijziging van het grondwateraanvullingsregime. Deze druk en de daaruit voortvloeiende effecten kunnen eveneens gevolgen hebben voor het watergebruik en arbitrage vereisen voor zover zich daaromtrent conflicten kunnen voordoen.</p> <p>Het uiteindelijke doel van de voorziening is de natuurlijke watervoorraden te beschermen en het gebruik ervan te beperken door 47 maatregelen door te voeren, die bijna allemaal onder de verantwoordelijkheid van de SPW ARNE vallen. Sommige van deze maatregelen gaan verder dan het bredere kader van het waterbeheer en zijn er meer in het algemeen op gericht plattelands- en natuurgebieden beter bestand te maken tegen de gevolgen van droogte.</p> <p>Een deel van de maatregelen bestaat uit richtsnoeren voor het bestuur, terwijl andere leiden of zullen leiden tot regelgevende maatregelen.</p>
Uitvoering	<p>Naar aanleiding van de vastgestelde behoefte aan richtlijnen om te anticiperen op conflicten rond watergebruik, is er in 2017 een eerste ontwerp gekomen. Eind 2017 is het ter goedkeuring voorgelegd aan het Directiecomité van de SPW-ARNE en aan de ministers die bevoegd zijn voor water en landbouw. In de loop van 2018 volgde een periode van raadplegingen van instanties en daarna de opstelling van een tweede ontwerp dat ter goedkeuring werd voorgelegd aan de bevoegde ministers. Uiteindelijk werd dit plan in het laatste kwartaal van 2018 operationeel. In 2021 is de voorziening geactualiseerd in het kader van de uitvoering van een integrale droogtestrategie, waarvan het een van de twee pijlers is. De andere van deze twee pijlers is het Regionaal programma voor de waterhuishouding ('Schéma régional des ressources en eau', SRRE 2.0), dat als actie 46 in dit maatregelenprogramma van de SGBP3 is opgenomen.</p> <p>De maatregelen waaruit het bestaat (18 in de eerste versie en 47 in versie 2) kunnen specifiek zijn voor de voorziening, maar een groot aantal ervan is een compilatie van maatregelen/projecten/acties die reeds zijn opgenomen in andere plannen zoals de ORBP's, de SGBP's, het PGDA, het plan ter vermindering van het gebruik van pesticiden, projecten zoals "4000 km heggen", "veerkrachtige bossen" enz., die stuk voor stuk doeltreffende middelen vormen in de strijd tegen de gevolgen van droogte en van de klimaatverandering in het algemeen. Een groot aantal maatregelen ter bestrijding van overstromingen vormt ook een reactie op droogteperiodes. Bijvoorbeeld: regenwaterbeheer, de strijd tegen afvloeiing, de aanleg van natuurlijke waterretentiegebieden, de ontwikkeling en bescherming van waterrijke gebieden, de aanwezigheid van oobos ... die zowel in deze SGBP's als in de ORBP's te vinden zijn, hebben een effect op het herstel van de voorraden en op de veerkracht. Elk project dat voortbouwt op de natuur ("Nature Based Solution"), ongeacht of het in de SGBP's of in de ORBP's staat, is doeltreffend in het kader van aanpassing aan de droogte.</p>

	<p>Het geheel van deze maatregelen/projecten en de daaruit voortvloeiende acties volgt voor de uitvoering een eigen tijdsplan. De concrete resultaten kunnen verslagen, regelgeving, uitvoeringsbesluiten, acties om informatie te verzamelen, controles of preventieve acties zijn.</p> <p>Deze voorziening wordt onafhankelijk van het uitwerken en uitvoeren van de derde SGBP's toegepast, maar draagt wel bij tot het voldoen aan een van de doelstellingen daarvan, namelijk de aanpassing aan de klimaatverandering.</p>
--	---

Fase(n), doelgroepen en communicatiedoelstellingen		Voorlopige planning
1	Voor elke maatregel van de voorziening geldt er een eigen planning Er zij echter aan herinnerd dat de voorziening sinds 2019 van toepassing is. Voor het specifieke tijdsplan van elke maatregel van de voorziening wordt verwezen naar de desbetreffende fiches of de plannen waaraan ze zijn ontleend.	Zie voorziening (specifiek voor elke maatregel)
Wie?	Afhankelijk van de maatregel binnen de voorziening: SPW Leefmilieu - Departement Leefmilieu en Water (DEE) – Departement Platteland en Waterlopen (DRCE) – Departement Landbouw (DA) – Departement Natuur en Bos (DNF) – Departement Europees Beleid en Internationale overeenkomsten (DPEAI)	
Partner(s)	Afhankelijk van de betreffende maatregel binnen de voorziening, naast een aantal hierboven genoemde departementen, die partners kunnen zijn voor maatregelen waarbij zij geen operator zijn: Gewestelijk Crisiscentrum (CRC-W), SPW Mobiliteit en Infrastructuur (Waterwegen, Beheer van de stuwdammen en Dienst hydrologische studies SETHY) – Waals Centrum voor Landbouwkundig Onderzoek (CRA-W) – vzw Greenotec – Natagriwal – Protect'Eau	
Impact		
Schaal/schalen	Wallonië – sommige van de maatregelen binnen de voorziening starten pas wanneer droogte wordt vastgesteld: de toepassing kan dus zeer plaatselijk en beperkt in de tijd zijn.	
Financieringsbron	Jaarbegroting gewest	
Vereiste middelen	Geen bijkomende	
Wettelijke aspecten	Voor verscheidene maatregelen kan een regelgevende handeling het eindresultaat zijn. Bijvoorbeeld de omzetting van het begrip "minimaal biologisch debiet" in regelgeving.	

Titel	Toepassing van participatieve benaderingen voor het herstel van de "goede toestand". De winningsovereenkomsten, grondwaterovereenkomsten.
Onderwerp	<p>Implementeren :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stroomgebiedcontracten rond drinkwaterinlaten die een risico vormen in termen van kwaliteit en kwantiteit; • Grondwatercontracten voor waterlichamen die risico lopen; • 90 waterwingebieden zijn aangewezen als prioritair. Eind 2022 waren 69 waterwingebieden, waaronder 58 afgelegene beschermingszones, bestudeerd en was een milieubeoordeling uitgevoerd, 50 prioritaire waterwingebieden (waaronder 39 afgelegene beschermingszones en 46 afgelegene beschermingszones) waren onder contract (30 stroomgebiedscontracten) en 14 andere stonden op het punt om een stroomgebiedscontract voor 2023 te starten.
Motivatie	<p>De grondwater-, winnings- en zwemwaterovereenkomsten vormen elk op hun schaal een aanpak die, in het kader van duurzaam en solidair beheer van de watervoorraad, mikt op een dialoog tussen de actoren om een diagnose, de aandachtspunten, de uitdagingen en de mogelijke oplossingen te delen en vooral van de partners toezeggingen te verkrijgen voor een gedeeld algemeen belang.</p> <p>Zij worden in het Waterwetboek als volgt gedefinieerd:</p> <p>Het Waterwetboek (artikel D.2.) definieert een grondwaterovereenkomst als een overeenkomst tussen een of meerdere publiek- of privaatrechtelijke personen en de "S.P.G.E.", gesloten in het kader van een participatieve aanpak, na een diagnose van een grondwaterlichaam dat gevaar loopt en waarvan de productie van drinkwater een van de belangrijkste toepassingen is, en gericht op de bestrijding van de kwantitatieve en kwalitatieve druk, in overeenstemming met de doelstellingen en maatregelen die door de stroomgebiedsoverheid zijn vastgesteld in het kader van de beheersplannen van de stroomgebieden. De grondwaterovereenkomst staat los van het dienstencontract voor de bescherming van tot drinkwater verwerkbaar water;</p> <p>Het Waterwetboek (artikel D.2.) definieert een winningsovereenkomst als een overeenkomst gesloten tussen de "S.P.G.E.", de houder van de waterwinning zoals bedoeld in artikel D.169, het Waalse Gewest en de veldwerkers die, na een milieudiagnose, en via een inspraakgerichte benadering gericht is op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de vermindering van de druk, met inbegrip van diffuse verontreiniging, die wordt uitgeoefend in preventie- of zelfs monitoringgebieden of het stroomgebied van winningen van tot drinkwater verwerkbaar water die een kwalitatief risico vormen; • het behoud en het herstel van de goede kwantitatieve toestand; • de identificatie van de potentiële kosten om deze druk en diffuse verontreiniging te verminderen die kunnen worden gedekt door een financieel programma van de "S.P.G.E.
Uitvoering	<p>De uitvoering van de verschillende overeenkomsten geschiedt op de volgende wijze onder de algemene coördinatie van de SPGE:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Prioritering (waterlichaam, winningsgebied, badzone) door SPGE - SPW. 2) Milieudiagnose. 3) Opstelling van een actieprogramma; 4) Uitvoering en monitoring (vzw PROTECT'eau en andere nader te bepalen partners). <p>Om de doeltreffendheid van het instrument "winningsovereenkomst" met betrekking tot het bereiken van de milieudoelstellingen van de KRW te verbeteren, zouden sommige winningsgebieden in het programma moeten worden opgenomen omdat zij deel uitmaken van het "KRW"-netwerk van grondwaterlichamen, terwijl hun toestand op het vlak van nitraat en/of pesticiden te wensen overlaat:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • 28 winningsgebieden hebben een nitraatconcentratie van meer dan 37,5 mg/l; • in 18 winningsgebieden is de toestand wat pesticiden betreft slecht.
--	--

Fase(n), doelgroepen en communicatiedoelstellingen		Voorlopige planning
1	Winningsovereenkomsten: 10 Grondwaterovereenkomsten: 1	2023
2	Winningsovereenkomsten: 10 Grondwaterovereenkomsten: 3	2024
3	Winningsovereenkomsten: 10 Grondwaterovereenkomsten: 3	2025
4	Uitvoering van de gestarte overeenkomsten	2025
5	Uitvoering van de gestarte overeenkomsten	2026
Wie?	SPGE, SPW, WATERPRODUCENTEN, PROTECT'eau en andere partners.	
Partner(s)	SPGE SPW Betrokken waterproducent PROTECT'eau Riviercontracten Natagriwal	
Impact		
Schaal/schalen	Grondwaterlichamen die risico lopen, prioritaire winningsgebieden	
Financieringsbron	Financiering via een retributie "waterwinning" door de SPGE. Het milieufonds wordt niet aangesproken	
Vereiste middelen	Bestaande instanties die door SPGE en/of het WG worden gefinancierd (PROTECT'eau, Natagriwal, Riviercontracten, ...) worden aangesproken.	
Wettelijke aspecten	Artikel D2 en D176bis van het Waterwetboek.	

Titel	Miskende verontreinigingen - Verbetering van de kennis/ Vermindering aan de bron
Onderwerp	<p>Deze maatregel heeft betrekking op specifieke stoffen die in het water aanwezig zijn en de volgende kenmerken hebben:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Potentieel schadelijk voor de menselijke gezondheid of de waterecosystemen; • Komen niet voor in de door de Europese richtlijnen vereiste watermonitoringprogramma's (er moeten eerst gegevens worden verzameld om een risico op Europese schaal te kunnen evalueren); • Herkomst en gedrag in de watercyclus nog niet goed bekend. <p>Deze zorgwekkende stoffen worden aangeduid als "weinig bekende verontreinigingen" en omvatten verschillende families van verbindingen, waaronder residuen van geneesmiddelen, hormoonontregelaars, pesticiden (en de metaboliëten daarvan), microplastics en andere recent in de belangstelling gekomen stoffen, met name degene die voor industriële toepassingen en/of als consumentenproducten worden gebruikt (perfluor- of polyfluorverbindingen).</p>
Motivatie	<p>De SPW ARNE is proactief op dit gebied, met name door onderzoeksprogramma's te financieren. De afgelopen jaren zijn bijna 250 stoffen (residuen van geneesmiddelen, hormoonontregelaars en andere stoffen van belang) geanalyseerd in de Waalse wateren. In de Waalse oppervlaktewateren (met name ten noorden van Samber en Maas) zijn enkele zorgwekkende stoffen aangetroffen. In het grondwater (de bronnen van het drinkwater) werden er bepaalde frequent gebruikte stoffen plaatselijk in heel kleine concentraties gedetecteerd (perfluorverbindingen, weekmakers). De conclusies zijn niettemin geruststellend en er zijn normen (drempelwaarden) opgesteld voor bepaalde fytosanitaire stoffen die vaak in het grondwater worden aangetroffen. Volgens de huidige stand van de kennis lijken deze zorgwekkende stoffen problematischer te zijn voor de ecosystemen dan voor de menselijke gezondheid.</p> <p>Desondanks is er weinig bekend over de aanwezigheid en de effecten van sommige zorgwekkende stoffen in het aquatisch milieu. Bijgevolg en om te anticiperen op de mogelijke opname van probleemstoffen in de toekomstige Europese wetgeving, is deze maatregel bedoeld om de kennis over deze specifieke stoffen te verbeteren: opsporing en meting, herkomst van de emissies, gedrag, traject en impact van deze stoffen in de Waalse wateren. Andere acties zijn bedoeld om de emissie van deze specifieke stoffen in het milieu en in de Waalse wateren aan de bron aanzienlijk te verminderen (of zelfs geheel te beëindigen).</p>
Uitvoering	<p>De besprekingen in de WG rond weinig bekende verontreinigingen hebben geleid tot de volgende aanbevelingen:</p> <ol style="list-style-type: none"> Verdere verbetering van de kennis over weinig bekende verontreinigingen (met name perfluorverbindingen, microplastics en hormoonontregelaars), via onderzoeksprojecten op de volgende gebieden: milieueigenschappen en aanwezigheid van zorgwekkende stoffen in het water, ontwikkeling van analysemethoden voor deze stoffen (problematiek van de thans beschikbare meettechnieken die voor diverse stoffen concentraties waarnemen die onder de kwantificeringsdrempels van de apparatuur liggen, resultaten onvoldoende betrouwbaar), denkwerk over mogelijke waterbehandelingstechnologieën voor het verwijderen van zorgwekkende stoffen uit de lozingen (rekening houdend met de financiële aspecten en de energieaspecten); Vermindering van de emissie van zorgwekkende stoffen aan de bron: raadpleging van gegevensbanken en verzameling van informatie bij verschillende actoren om de sectoren te identificeren die deze stoffen op Waalse schaal kunnen produceren, nadenken over een vermindering van het gebruik van deze stoffen (met name in industriële processen of landbouwprocessen), verhoogde waakzaamheid binnen de SPW ARNE met betrekking tot de emissie van deze stoffen in milieuvergunningen (maatregel 17), voorlichting en bewustmaking van burgers en wateractoren over de problematiek van weinig bekende verontreinigingen (maatregel 42);

	(iii) Een wetenschappelijke en normatieve bewaking (deel uitmakend van de Europese initiatieven) van weinig bekende verontreinigingen organiseren.
--	--

Fase(n), doelgroepen en communicatiedoelstellingen		Voorlopige planning
1	De maatregel omvat een reeks gelijktijdig door te voeren acties (betere kennis van de kenmerken van weinig bekende verontreinigingen, analyse- of behandelingsmethoden), normatieve bewaking en bewustmaking van verschillende sectoren over deze problematiek. Deze acties zullen gespreid worden over meerdere jaren.	2023 - 2027
Wie?	SPW ARNE - DEE - Direction des Eaux de Surface en Direction des Eaux Souterraines	
Partner(s)	ISSEP ('Institut Scientifique de Service Public', wetenschappelijk instituut van de openbare dienst) - SPGE ('Société Publique de Gestion de l'Eau', openbare maatschappij voor waterbeheer)	
Impact		
Schaal/schalen	Wallonië (Europa voor zover het de wetenschappelijke en normatieve bewaking betreft)	
Financieringsbron	Vermoedelijk via het milieufonds	
Vereiste middelen	Reeds bestaande VTE's	
Wettelijke aspecten		

Titel	Voortzetting en verbetering van de voorlichting en bewustmaking van burgers en belanghebbenden over de KRW
Onderwerp	<p>De maatregel is bedoeld om te communiceren, enerzijds over het thema water met de verschillende belanghebbenden (het grote publiek, bepaalde stakeholders) en binnen het bestuur (intra-SPW), en anderzijds over de voortgang van de wetgeving en de toepassing ervan in Wallonië.</p> <p>Dankzij het gebruik van moderne middelen, afgestemd op elk publiek, kan het bestuur beter communiceren en bepaalde maatregelen doen toepassen.</p> <p>Voorrang zal worden gegeven aan de communicatie over de inhoud van het maatregelenprogramma van de derde cyclus van beheerplannen voor 2022 - 2027.</p>
Motivatie	<p>De voorstellen voor "bewustmakingsacties" zijn gebaseerd op de maatregel "bewustmaking BP2 0640_02", die nog steeds geldt, maar ook op de voorstellen die burgers, stakeholders en wateractoren hebben geformuleerd tijdens het openbaar onderzoek naar de voornaamste aandachtspunten en "belangrijke kwesties".</p> <p>Enerzijds moeten de wateractoren en het grote publiek worden geïnformeerd over de toestand van de waterlichamen en de aandachtspunten van de Kaderrichtlijn Water.</p> <p>Anderzijds moet het maatregelenprogramma dat is vastgelegd in het kader van de derde cyclus van beheerplannen per stroomgebiedsdistrict worden meegedeeld en uitgelegd aan het grote publiek en aan de medewerkers van het bestuur.</p>
Uitvoering	<p>Communicatie via twee hoofdlijnen, die een reeks van de meest gevraagde uit te voeren communicatie-acties zullen bijeenbrengen. Deze twee hoofdlijnen onderscheiden zich door het type doelgroep:</p> <ol style="list-style-type: none"> <u>INTERNE communicatie (personeel, directoraten en andere entiteiten van de SPW):</u> De interne actoren binnen SPW beter informeren/sensibiliseren over watergerelateerde thema's en problematieken (KRW) <ul style="list-style-type: none"> • Periodiek eenvoudig thematisch materiaal produceren (brochures, affiches, webcontent, enz.), bestemd voor SPW-personeel en verband houdend met de KRW (verplichtingen, stand van zaken in Wallonië, ...) • De andere directoraten-generaal, departementen, directoraten, ION's via interne kanalen (nieuwsbrieven, webcontent, informatiedagen enz.) periodiek informeren over de KRW <u>EXTERNE communicatie (burgers en in het bijzonder scholen, wateroperatoren, sociaal-economische groeperingen, enz.):</u> De burgers, met inbegrip van de scholen, de externe actoren (wateroperatoren en stakeholders) en de verschillende sociaal-economische organisaties beter informeren/sensibiliseren rond de thema's en problemen die verband houden met water en met de aandachtspunten van de kaderrichtlijn Water (verplichtingen, stand van zaken in Wallonië...) <ul style="list-style-type: none"> • De doelgroepen met eenvoudige en ludieke thematische middelen (brochures, affiches, schooldossiers...) en via verschillende kanalen (webcontent, gemeentelijke infobladen, tv-/radiospots, thematische presentaties, infodagen, enz.) periodiek informeren over de toestand van het water in Wallonië, de verplichtingen en doelstellingen van de KRW... • Sensibiliseren rond goede praktijken, zowel voor burgers als voor de economische sectoren... • FAQ opstellen ten behoeve van journalisten en de algemene media, enz. <p>De aldus bepaalde communicatieacties zullen nader worden uitgewerkt in een jaarlijks actieprogramma. Dat zal vier communicatieacties vastleggen die elk jaar door de CREA moeten worden gerealiseerd (idealiter één actie per doelgroep).</p>

Fase(n), doelgroepen en communicatiedoelstellingen		Voorlopige planning
1	<p>INTERNE communicatie binnen de SPW:</p> <p>Doelgroep: personeel van SPW-administraties (met voorrang voor administraties die gegevens kunnen aanleveren en/of KRW-maatregelen uitvoeren...)</p> <p>Doelstelling: voorlichting en bewustmaking over de volgende onderwerpen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • KRW-verplichtingen • toestand van de Waalse wateren • controleresultaten... • samenwerkingsverbanden en gegevensverwerking • uitvoering van de maatregelen en toezicht erop... • rapportering • integratie van het beschermen van de watervoorraad in bestuurlijke handelingen/beslissingen • gevolgen van de klimaatverandering voor het water • nieuwe verontreinigende stoffen... 	1 actie per jaar (2023 - 2027)
2	<p>EXTERNE communicatie: Het grote publiek:</p> <p>Doelgroep: de burger</p> <p>Doelstelling: voorlichting en bewustmaking over de volgende onderwerpen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • toestand van de Waalse wateren • doelstellingen en verplichtingen van de KRW • controleresultaten • collectieve en individuele sanering • nieuwe verontreinigende stoffen • instanties en actoren die met water te maken hebben • conformiteit van zuiveringsinstallaties • gevolgen van de klimaatverandering voor het water • goede praktijken, goed burgerschap, preventie • vrijwaring van de watervoorraad • instanties en actoren die met water te maken hebben... 	1 actie per jaar (2024 - 2027)
3	<p>EXTERNE communicatie: Actoren die met water te maken hebben en sociaal-economische organisaties:</p> <p>Doelgroep: de sectoren landbouw, industrie en recreatie, exploitanten van waterkrachtcentrales, actoren op het gebied van ruimtelijk beheer (architecten, stedenbouwkundigen, enz.) ...</p> <p>Doelstelling: voorlichting en bewustmaking over de volgende onderwerpen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • KRW-verplichtingen in de milieuvergunning • toestand van de Waalse wateren • nieuwe verontreinigende stoffen • gevolgen van de klimaatverandering voor het water • instanties en actoren die met water te maken hebben (acties, rapportage...) • controleresultaten • afvalwaterbeheer • uitvoering van de maatregelen en toezicht erop • goede praktijken (preventie, behandeling...) • vrijwaring van de watervoorraad (waterkwantiteit/kwaliteit...) • FAQ opstellen ten behoeve van journalisten en de algemene media... 	1 actie per jaar (2024 - 2027)

4	<p>EXTERNE communicatie: Scholen: Doelgroep: scholen (leraren en leerlingen) Doelstelling: voorlichting en bewustmaking over de volgende onderwerpen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • toestand van de Waalse wateren • goede praktijken, goed burgerschap, preventie • vrijwaring van de watervoorraad • gevolgen van de klimaatverandering voor het water • nieuwe verontreinigende stoffen • doelstellingen en verplichtingen van de KRW • controleresultaten... • collectieve en individuele sanering • conformiteit van zuiveringsinstallaties • instanties en actoren die met water te maken hebben... 	1 actie per jaar (2024 - 2027)
Wie?	SPW Leefmilieu - Departement Leefmilieu en Water (DEE) SPW Leefmilieu - CREA	
Partner(s)	SPW Landbouw, Natuurlijke hulpbronnen, Leefmilieu en Landbouw - Directoraat Communicatie (CREA), Directie Externe Communicatie van het Secretariaat-Generaal, SPW Ruimtelijke Ordening, Huisvesting, Erfgoed en Energie; SPW Binnenlandse aangelegenheden en Sociale acties; de 14 Waalse Rivierencontracten, de beroepsvereniging van de openbare operatoren van de watercyclus in Wallonië (AquaWal), de openbare maatschappij voor waterbeheer (SPGE), de vereniging van Waalse steden en gemeenten (UVCW), erkende waterzuiveringsinstelling, scholen...	
Impact	De acties van de maatregel "communicatie zouden het mogelijk moeten maken: <ul style="list-style-type: none"> • het grote publiek en de actoren van de sector te sensibiliseren voor de aandachtspunten van de Kaderrichtlijn Water • bekendheid te geven aan het maatregelenprogramma dat is aangenomen in het kader van de SGBP-III • de communicatie te verbeteren door een beroep te doen op de meest aangewezen instrumenten, meer bepaald de sociale netwerken, en zo te beantwoorden aan een terugkerende vraag van de burgers (zie de openbare onderzoeken) 	
Schaal/schalen	Heel Wallonië	
Financieringsbron	Artikel(s) van het waterwetboek	
Vereiste middelen	2 nieuwe VTE's voor de voorbereiding van de gegevens, de te communiceren mededelingen over het thema water en de follow-up ervan...	
Wettelijke aspecten	Twee ambten toevoegen in het tewerkstellingskader	

Titel	Plaatsing van omheiningen langs de waterlopen
Onderwerp	Uitvoering van het decreet van 4 oktober 2018 tot wijziging van diverse teksten, wat betreft de waterlopen, dat er met name op gericht is de afwijkingen op het verbod op toegang van vee tot waterlopen af te schaffen in 2023.
Motivatie	<p>Het niet bereiken van de goede toestand van oppervlaktewaterlichamen kan te wijten zijn aan de toegankelijkheid van waterlopen voor vee.</p> <p>De doelstelling is de directe inbreng van stikstof, fosfor en fecale kiemen in waterlopen te verminderen, evenals het afkalven van oevers en de toevoer van sedimenten.</p> <p>Het toepassingsgebied van de huidige regelgeving moet beter worden gecontroleerd door gericht te werk te gaan op basis van een risicoanalyse.</p> <p>In hun laatste inventaris van de black-points hebben de riviercontracten er 2093 geïdentificeerd waarvan de oorzaak toe te schrijven is aan vee, waaronder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Waterlopen van categorie 1=178 • Waterlopen van categorie 2=843 • Waterlopen van categorie 3=641 • Ongeklasseerde waterlopen = 398 • Geen info=33 <p>Momenteel geldt een toegangsverbod voor 46% van het lineaire verloop van de Waalse waterlopen in grasland, goed voor 5.166 km.</p> <p>Op 1 januari 2023 zullen de historische afwijkingen op het toegangsverbod tot waterlopen voor vee worden opgeheven. Bijgevolg zal het toegangsverbod tot waterlopen voor vee vanaf die datum gelden voor alle geklasseerde waterlopen, evenals voor niet-geklasseerde waterlopen in Natura 2000-gebied, in waterlichamen die getroffen worden door nitraten van agrarische oorsprong en in zwemzones (plus 10 km stroomopwaarts). In totaal zal het om 6.757 km oevers in grasland gaan, d.w.z. 60% van het lineaire verloop van waterlopen in grasland en ongeveer 6% van het lineaire verloop van de afrasteringen in grasland.</p> <p>De controle op dit verbod zal gebeuren door het Departement Natuur en Bos, dat gericht te werk zal gaan op basis van een risicoanalyse.</p> <p>De maatregel beoogt een aanzienlijke vermindering van de verontreiniging door voedingsstoffen, van de bacteriële verontreiniging, van de aftakeling van oevers (hydromorfologie) en van het in suspensie brengen van sediment.</p>
Uitvoering	Op 4 oktober 2018 is een decreet tot wijziging van diverse teksten met betrekking tot waterlopen bekendgemaakt. Het wijzigt onder meer artikel D42-1 van het Waterwetboek, dat vóór 1 januari 2023 van kracht moet zijn. De gevolgen daarvan voor de kwaliteit van het oppervlaktewater mogen dus vanaf 2023 worden verwacht.

Fase(n), doelgroepen en communicatiedoelstellingen		Voorlopige planning
1	Daadwerkelijke uitvoering vóór 1 januari 2023	2022
Wie?	Landbouwers	

Partner(s)	
Impact	
Schaal/schalen	Zone met toegangsverbod tot waterlopen voor vee
Financieringsbron	
Vereiste middelen	Versterking zal worden overwogen via fiche 30 over "aanpassing van de landbouwcontroles".
Wettelijke aspecten	Toepassing van D42-1 van het Waterwetboek op 1 januari 2023

Titel	Uitvoering van maatregel Wal.2.6.1 van het PWRP2 in verband met de afbakening van voor pesticiden kwetsbare gebieden
Onderwerp	De oppervlakte- en grondwaterlichamen die vervuild zijn met pesticiden beter beschermen om de doelstellingen van de KRW te bereiken.
Motivatie	Deze maatregel verduidelijkt de bepalingen van artikel R.142.bis en R.187.bis-3 van het Waterwetboek, die de minister van Milieu de bevoegdheid verlenen om vanaf de vaststelling van de verontreiniging maatregelen te nemen wanneer een oppervlakte- of grondwaterlichaam met pesticiden verontreinigd is en daardoor geen goede toestand kan worden bereikt. Men kijkt dus verder dan het werk van de cel "diagnose pesticiden-waterwinningen", die zich alleen toespitst op drinkbaar grondwater. Hier gaat het om alle Waalse wateren (oppervlakte- en grondwater, tot drinkwater verwerkbaar of niet). De criteria voor het afbakenen van de kwetsbare gebieden zullen in het besluit worden verduidelijkt en worden gebaseerd op feitelijke waarnemingen van de monitoring van de Waalse waterkwaliteit. Over deze criteria en de lijst van te nemen maatregelen zal met de verschillende belanghebbenden overlegd kunnen worden.
Uitvoering	Publicatie van een besluit tot vaststelling van de kwetsbare gebieden en de maatregelen die moeten worden uitgevoerd om de goede toestand in de zin van de KRW te bereiken. Een ontwerp van besluit tot vaststelling van de uitvoeringsmodaliteiten voor kwetsbare gebieden moet worden bijgewerkt en geconsolideerd naar gelang de regelgeving en de waarnemingen op het terrein evolueren.

Fase(n), doelgroepen en communicatiedoelstellingen		Voorlopige planning
1	Ontwerp van besluit tot vaststelling van de kwetsbare gebieden en door te voeren maatregelen	2023
2	Publicatie van een besluit tot vaststelling van de kwetsbare gebieden en van de maatregelen	2024
Wie?	SPWARNE - Departement Leefmilieu en Water	
Partner(s)	Protect'Eau CRA-W SPWARNE - Departement Leefmilieu en Water	
Impact		
Schaal/schalen	Gebieden die kwetsbaar zijn voor pesticiden, zoals vastgelegd binnen heel Wallonië	
Financieringsbron		
Vereiste middelen	Besluit van de Waalse Regering	
Wettelijke aspecten		

Titel	Beheer van de watersector - geïntegreerde sectorale strategie
Onderwerp	Een geïntegreerde en in de Waalse watersector overlegde strategie ontwikkelen en uitvoeren om optimaal te kunnen reageren op toekomstige uitdagingen en tegelijk het niveau van de dienstverlening aan de burgers te verhogen en de prijs onder controle te houden.
Motivatie	<p>Zo passend en geïntegreerd mogelijk reageren op de sectorale uitdagingen die in de studie over de rationalisering van de sector worden aangestipt, namelijk:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Behoeften aan aanzienlijke investeringen in infrastructuur om de bestendigheid van het industriële instrument te waarborgen, gekoppeld aan de noodzaak om de waterprijs onder controle te houden en met name te voorkomen dat mensen zich ervoor in de schuld moeten steken; • De antropogene druk op de toestand van waterlichamen; • Nieuwe en aanzienlijke investeringen om activiteiten te digitaliseren (beheer op afstand, smart metering, asset management, GIS, IoT, enz.); • Nieuwe vaardigheden die op bepaalde gebieden moeten worden ontwikkeld en de specialisatie van teams met het oog op de schaarste van bepaalde middelen; • De verbetering van de kwaliteit van het water dat op het hele grondgebied wordt geleverd <p>Evenals op de mondiale uitdagingen gekoppeld aan de klimaatverandering, aan de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen, aan de goede toestand van de waterlichamen aan en de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen.</p> <p>De sector voorzien van een bestuursinstrument op basis van een industriële en coöperatieve aanpak om de algemene prestatie van het openbaar beheersmodel van de watercyclus bij de uitvoering van het waterbeleid te verbeteren.</p>
Uitvoering	<p>Aanpassen van het Waterwetboek om het bestuur van de SPGE te wijzigen teneinde zijn rol van coördinatie van de sectorale strategie te bevestigen door de instelling van een coördinatiecomité waarin de actoren van de sector zijn verenigd.</p> <p>Integreren van het door de exploitanten in de watersector ontwikkelde sectorale bedrijfsplan in de beheersovereenkomsten van de SWDE en de SPGE en in de dienstenovereenkomsten tussen de SPGE en de exploitanten.</p> <p>Organiseren en versterken van de samenwerking tussen het bestuur en de gewestelijke operatoren (SPGE en SWDE) in het kader van het beleid, en meer bepaald de uitvoering van de maatregelen in verband met het SGBP3.</p>

Fase(n), doelgroepen en communicatiedoelstellingen		Voorlopige planning
1	De werkzaamheden van de werkgroepen gewijd aan de prioritaire thema's voortzetten en tot een goed einde brengen	2021
2	Een algemene nota vaststellen over de geïntegreerde strategische visie van de sector	14 juli 2021
3	Op deze basis en in onderlinge overeenstemming overgaan tot het vernieuwen van de beheerscontracten van de SPGE en de SWDE	26 mei 2023
4	In onderling overleg de nieuwe dienstencontracten inzake bescherming en sanering bepalen tussen de SPGE en haar partners	31 december 2023
5	Het beheer van het contractuele arsenaal organiseren en uitrollen: evaluatie van de verbintenissen, corrigerende maatregelen en aanpassingen	2023-2027
Wie?	SPGE, SWDE, SPW ARNE	
Partner(s)	SPW ARNE, SWDE, SPGE, CILE, de 7 Waalse OAA's	
Impact		
Schaal/schalen	Heel Wallonië	
Financieringsbron	Reële kostprijs distributie en waterzuivering, heffingen en bijdragen gekoppeld aan de activiteiten van de sector	
Vereiste middelen		
Wettelijke aspecten		

Titel	Regionaal programma voor de waterhuishouding 2.0
Onderwerp	<p>Het SRRE 2.0 heeft tot doel vraag en aanbod van water beter op elkaar af te stemmen, ongeacht de sector: landbouw, industrie, drinkwater, ruimtelijke ontwikkeling, met het oog op een geïntegreerd beheer van de watervoorraden en rekening houdend met de impact van de klimaatverandering.</p> <p>Dit project omvat ook de voortzetting en afronding van het geïntegreerde investeringsplan op gewestelijk niveau om de productie- en grote vervoersinfrastructuur aan te passen teneinde de watervoorziening van het Waalse grondgebied en indirect van de andere Belgische gewesten die van de Waalse hulpbronnen profiteren, veilig te stellen. Het oorspronkelijke plan werd in 2020 aangepast naar aanleiding van de verschillende droogteperiodes.</p> <p>Het SRRE 2.0 is eveneens bedoeld om de vraag naar water te reguleren en het gebruik ervan te rangschikken naar prioriteit.</p> <p>Het SRRE 2.0 maakt deel uit van het ruimere kader dat gevormd wordt door de door minister Tellier voorgestelde en door de Waalse regering op 14 juli 2021 goedgekeurde integrale droogtestrategie.</p>
Motivatie	<p>Droogtes zullen zich waarschijnlijk almaar vaker voordoen en hebben aanzienlijke gevolgen voor de watervoorraden.</p> <p>Het in 2010 gestarte regionaal programma voor de waterhuishouding ('Schéma régional des ressources en eau', SRRE) had tot doel een geïntegreerd en duurzaam gebruik van de watervoorraden op gewestelijke schaal tot stand te brengen. De initiële denkoefening was gebaseerd op een diagnose van de ontwikkeling van de behoeften, die in 2011 samen met de overheid en de wateroperatoren was uitgevoerd, en op de integratie van de beschikbare gegevens inzake demografie, territoriale ontwikkeling en klimaatverandering. Dit werk leidde in 2015 tot de goedkeuring door de Waalse regering van een geïntegreerd investeringsplan om de veerkracht van de watervoorziening van het Waalse grondgebied te versterken. Deze systematische aanpak was vrij uniek in Europa en is als beste praktijk aangemerkt door de EIB, die grote projecten in Wallonië en in heel Europa financiert.</p> <p>De droogteperiodes in Wallonië van 2017 tot 2020 hebben echter aangetoond dat de oorspronkelijke hypothesen moesten worden herzien door met name de ontwikkeling van de vraag naar water in bepaalde sectoren, zoals landbouw en industrie, en de geactualiseerde demografische vooruitzichten op het gehele Waalse grondgebied te integreren. Op de koop toe werd vastgesteld dat de effecten van klimaatverandering op het beheer van hulpbronnen op een meer holistische manier moeten worden geanalyseerd, wat tot een verbreding van het denkkader heeft geleid om nieuwe antwoorden te vinden op de geïdentificeerde uitdagingen.</p> <p>Deze aanpak leidde ook tot twee aanpassingen van het oorspronkelijke investeringsplan.</p>
Uitvoering	De maatregel wordt in Wallonië geïmplementeerd via een aan de SWDE toevertrouwde opdracht die de operatoren op het vlak van water en de belanghebbenden samenbrengt

Fase(n), doelgroepen en communicatiedoelstellingen		Voorlopige planning
1	Start van de werkgroepen, verzameling van gegevens	2020
2	Eindrapport van de studie over de risicoanalyse voor de watervoorraden	2021 (1 ^e semester)
3	Voortgang van de werkgroepen: voortzetting van het verzamelen van gegevens, voorstellen voor oplossingen, voor wetteksten, enz.	2021-2022- 2023
4	Eindrapport van het SRRE 2.0	Eind 2023
5	Start van proefprojecten voor bepaalde thema's (met name nieuwe hulpbronnen)	vanaf 2022
6	Voortzetting en afronding van de werkzaamheden van het oorspronkelijk gewestelijk schema voor de exploitatie van de waterbronnen (opgenomen in de werkgroep "aanpassing van de openbare infrastructuur voor drinkbaar water")	tot 2029
Wie?	Waalse Watermaatschappij ('Société Wallonne des Eaux', SWDE)	
Partner(s)	SPW-ARNE, Aquawal, SPGE, AWAC	
Impact		
Schaal/schalen	Heel Wallonië	
Financieringsbron	De financiering gebeurt: - hoofdzakelijk via de reële kostprijs distributie, - minderheidsfinanciering door het Milieufonds, afdeling "water" - herstelplan	
Vereiste middelen		
Wettelijke aspecten		

Titel	Laterale continuïteit: implementeren van de hermeandering van rivieren en creatie van tijdelijke overstromingsgebieden ('zones d'immersion temporaires', ZIT) om overstromingen en het risico van watertekorten tegen te gaan.
Onderwerp	Bestrijden van overstromingen en de risico's op watertekorten
Motivatie	De hermeandering van rivieren en creatie van tijdelijke overstromingsgebieden ('zones d'immersion temporaires', ZIT) hebben tot doel om oplossingen aan te reiken voor het bestrijden van overstromingen. Dit project beoogt de totstandbrenging van vochtige gebieden en de hermeandering in de grote bedding van waterlopen (rivieren van de eerste, tweede en derde categorie) door middel van projectoproepen.
Uitvoering	(1) Identificatie van de te hermeanderen gebieden (2) creëren van tijdelijke overstromingsgebieden ('zones d'immersion temporaire', ZIT)

Fase(n), doelgroepen en communicatiedoelstellingen		Voorlopige planning
1	Identificatie van de te hermeanderen gebieden	2023 - 2027
2	Creëren van tijdelijke overstromingsgebieden ('zones d'immersion temporaire', ZIT)	2023 - 2027
Wie?	WOD / WOD Landbouw, Natuurlijke hulpbronnen en Leefmilieu	
Partner(s)	Beheerders van waterlopen, DCENN, Provincies, ...	
Impact		
Schaal/schalen		
Financieringsbron	Project 99 gedragen door de minister van Leefmilieu, Natuur, Bossen, Landelijke Aangelegenheden en Dierenwelzijn	
Vereiste middelen		
Wettelijke aspecten		

Op 23 oktober 2000 heeft de Europese Unie de kaderrichtlijn water (2000/60/EG) aangenomen, die een juridisch kader biedt voor het waterbeheer in heel Europa.

De uitvoering van deze richtlijn behelst de opstelling van beheersplannen voor de bescherming, de verbetering en het herstel van oppervlaktewaterlichamen, grondwaterlichamen en beschermde gebieden. Deze beheersplannen moeten regelmatig worden bijgewerkt.

De eerste beheersplannen werden in hun definitieve versie goedgekeurd op 27 juni 2013 en de tweede op 28 april 2016 door de Waalse regering, die de bevoegde autoriteit is voor de uitvoering van de kaderrichtlijn Water in de Waalse delen van de internationale stroomgebiedsdistricten van Maas, Schelde, Rijn en Seine.

Waalse openbare dienst: 1718
(gratis nummer)

Verantwoordelijke uitgever:
Bénédicte Heindricks,
15 avenue Prince de Liège 5100 Jambes

eau.wallonie.be
www.wallonie.be

Ontwerp en grafische vormgeving: Visible.be
©Foto's: SPW Environnement | AdobeStock

Reproductie en verspreiding van dit document of delen ervan zijn toegestaan op voorwaarde dat de bron op de volgende wijze wordt vermeld:
Afdeling Milieu en Waterbeheer | Waalse stroomgebiedsbeheersplannen SPW-Arne-DEE.